

JOMSD

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

**JOURNAL OF ORGANIZATIONAL MANAGEMENT
AND SOCIAL DEVELOPMENT**

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

Vol. 2 No. 1 January – June 2022

ISSN : 3027-7507 (Online)

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565)

JOMSD

ISSN: 3027-7507 (Online)

Journal of Organizational Management and Social Development

Vol. 2 No. 1 (January – June 2022)

Journal of Organizational Management and Social Development

ไทรวิวัฒน์ 66/3 หมู่ 1 บ้านโคกสี ตำบลโคกสี

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร. 081 8722268, อีเมล: ad-jomsd24@outlook.com

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

เจ้าของ: ไทวิวัฒน์ 66/3 หมู่ 1 บ้านโคกสี ตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ สุวรรณบล

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.พุทธิรักษ์ ปราบนอก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนันทจารย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลศักดิ์ นิลมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชีโนรส

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้จัดการวารสาร:

ดร.ยุทธพล ทวะชาลี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม มีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร <https://so17.tci-thaijo.org/index.php/JOMSD/index> เพื่อดำเนินการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม (Journal of Organizational Management and Social Development) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ในสาขาที่เกี่ยวข้องด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขารัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการ สาขาการศึกษา และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์ ปีละ 2 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความและผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เพื่อดำเนินการพิจารณาบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับด้านสังคมศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์
- บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

บทบรรณาธิการแถลง

วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม (Journal of Organizational Management and Social Development) ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565) ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 3 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

ดิฉันในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดีๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และ ประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี
บรรณาธิการวารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม

สารบัญ

บทความวิจัย

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลนุสาต ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลนุสาต อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ณัฐวดี พิณ, ศศิณีย์ แว่นวิเศษ	1-12
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านกก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พรเทพ ทองจำรูญ, กฤษดา ทองจันทร์	13-24
แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS): กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ไพฑูรย์ นาจวง	25-34
แนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้น โดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ พระนิพัทธ์พนธ์ ถือฉลาด	35-44
แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ชนัสนันท์ ศิริสมภาร	45-52

The Role of the Doonsad's Tambon Administrative Organization in the Occupational Managements Promotion as Concerning with the Economic Sufficiency of the Bannon Swan's Community, Moo 2, Tambondoonsad, Muang Ganuan District, Khon Kaen Province

Nuttawadee Pilun^{1*} and Sasinee Waenwisat¹

¹Northeastern University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: eaknaree.2268@gmail.com

ABSTRACT

This research objective is to study the role, role problems, and guidelines for promoting the role of the Subdistrict Administrative Organization in occupations according to the Sufficiency Economy Philosophy of the Ban Non Sawan community, Village No. 2, Doonsat Subdistrict, Kranuan District, Khon Kaen Province. This research is qualitative research. There were 30 key informants. The tools used to collect data were semi-structured interviews. Data analysis and descriptive analysis. The results of the study found that 1) The role of the Doonsat Subdistrict Administrative Organization in promoting occupations according to the Sufficiency Economy Philosophy found that there was encouragement for the community to have a simple life, modest consumption. Spend money not too extravagantly. 2) The problem of the role of the Doonsat Subdistrict Administrative Organization in promoting occupations according to the Sufficiency Economy Philosophy of the Non Sawan Community. It was found that the people still lacked knowledge and understanding of the Sufficiency Economy Philosophy. Only and professional groups are not strong enough. 3) Guidelines for promoting the role of the Doonsat Subdistrict Administrative Organization. It was found that training should be organized to provide knowledge to the people. In making a living according to the Sufficiency Economy Philosophy To bring it forward in life.

Keywords: The Role of The Subdistrict Administrative Organization, Occupational Promotion, Sufficiency Economy Philosophy

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลนาค ใน การส่งเสริมการประกอบอาชีพ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลนาค อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

ณัฐวดี พิณ^{1*} และ ศศิณีย์ แวนวิเศษ¹

¹มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: eaknaree.2268@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาท ปัญหาบทบาท และแนวทางในการส่งเสริมบทบาท องค์การบริหารส่วนตำบลในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลนาค อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลและวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีชีวิตที่เรียบง่ายการบริโภคพอประมาณ ใช้ทรัพยากรไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไปใช้จ่าย 2) ปัญหาของบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนโนนสวรรค์ พบว่า ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกลุ่มอาชีพยังไม่มีคามเข้มแข็งพอ 3) แนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิต

คำสำคัญ: บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล, การส่งเสริมการประกอบอาชีพ, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

© 2022 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

กระบวนการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเริ่มมีขึ้นตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบันกว่า 50 ปีซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จในแง่รายได้ประชาชาติที่เพิ่มสูงขึ้นหลายสิบเท่า แต่ในขณะเดียวกันต้องเผชิญกับปัญหาที่รุมเร้าทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตลอดจนปัญหาทางการเมืองที่ชัดเจนขึ้นในปัจจุบัน ความแตกแยกทางสังคมที่เกิดขึ้นนับเป็นผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและความรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมที่แฝงอยู่ในโครงสร้างการพัฒนากระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในทศวรรษที่ 90 ส่งผลให้สภาพของปัญหาและบริบทของการพัฒนามีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีภาวะโลกร้อนและโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป กอปรกับการบริหารจัดการโดยรวมที่ขาดประสิทธิภาพและขาดความคำนึงถึงความยั่งยืนของการพัฒนาทำให้การพัฒนาไม่กระจายไปสู่ทุกภาคส่วน และทุกพื้นที่ของประเทศอย่างเท่าเทียม (สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

การเอาเปรียบธรรมชาติคนยังเอาเปรียบคนด้วยกัน จนเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมหลายประการ ทั้งปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ดินทำกิน รวมถึงปัญหาขาดโอกาสในการพัฒนาอาชีพของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาหนี้สินเป็นตัวฉุดการพัฒนาของประชาชนในระดับฐานรากของสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จากสังคมโลกในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้คนในสังคมแต่ละประเทศต้อง

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมทั้งได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ ได้แก่ การเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นและเห็นแก่ตัวจนขาดคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต การเบียดเบียนกัน การทำร้ายกันและกันการทุจริตคอร์รัปชัน (นิวัติ แก้วล้วน, 2565)

การแบ่งแยกฝ่ายและการขาดความสามัคคีกลมเกลียวของคนในชาตินับวันจะกลายเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไขและหากปล่อยไว้ให้นานออกไปก็จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จึงจำเป็นต้องสร้างสังคมให้เข้มแข็งด้วยการพัฒนาคนให้มีอาชีพและคุณภาพเปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรมรู้จักความพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและนำไปสู่การแก้ปัญหาและการป้องกันปัญหาในอนาคต พระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขอพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเป็นการนำเสนอทางออกให้กับสังคมปัจจุบันที่จะช่วยสร้างสังคมให้เข้มแข็งในการปฏิบัติหลักธรรมตามรอยเบื้องพระยุคลบาท หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นหากมีการนำมาใช้ปฏิบัติจะนำไปสู่วิถีทางการดำเนินชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานอย่างมีคุณภาพและมีความสุข การมีความพอเพียงเป็นที่ตั้งจะทำให้รู้จักความพอดีจึงใช้ทางสายกลางที่ไม่มากไม่น้อยเกินไป ซึ่งจะส่งผลไปถึงการบริหารจัดการตนเองและทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือยให้สิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ ฉะนั้นเมื่อมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืนจะมีการดำเนินการด้านต่างๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไปก่อให้เกิดความสมดุลมั่นคงและยั่งยืนในระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติตามเงื่อนไขและวิถีชีวิตที่เป็นอยู่ไม่สร้างความขัดแย้งและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทางความคิดและความเหลื่อมล้ำในสังคม (พระธรรมปิฎก (ป.อ ปยุตฺโต), 2538)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความพอเพียงว่า “ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันมากเกินไปแต่ในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควรบางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก” หลักแนวคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนโดยน้อมนำกระแสพระราชดำรัสคุณธรรม 4 ประการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2554 อันสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ หลักขรรวาส ธรรม 4 ประการ เป็นเครื่องขัดเกลาความต้องการส่วนจำเป็นของผู้คนให้ลดน้อยลงอันจะเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นให้ประชาชนรู้จักพออยู่พอกินมีความสงบซึ่งส่งผลให้การดำเนินชีวิตเกิดความสงบสุขร่มเย็น (มูลนิธิชัยพัฒนาม, 2565)

ดังกระแสพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมีอยู่ 4 ประการ ประการแรก คือ การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติ แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจตนเองฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความซื่อสัตย์ ความดี ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้น อดออม ที่จะไม่ประพฤติสร้างความชั่ว ความซื่อสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใด ประการที่ 4 คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง คุณธรรมสี่ประการนี้ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้วจะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุขความร่มเย็นและมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปดังประสงค์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริได้รับการสานต่อและรณรงค์กันอย่างกว้างขวาง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้จัดระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมทั้งระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับชาติได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาในทุกเรื่อง และเป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็น

ศูนย์กลางการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 8 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย การที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) และแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ที่มีการปรับการเปลี่ยนแนวคิดจากเดิมจากการเน้นพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักแต่เพียงอย่างเดียวเป็นการเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางโดยใช้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้คนมีความสุขและมีคุณภาพที่ดีขึ้น

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2558) “วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570” ซึ่งน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้มีการจัดทำกรอบทิศทางของแผนพัฒนา แล้วผ่านการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในระดับต่างๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน/ชุมชนจนถึงระดับภาค และระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน เป็นต้น จากนั้นจึงนำมาประมวลเป็นแผนพัฒนาฉบับที่ 11 เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (คณะกรรมการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงมหาดไทย, 2549) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์เนื่องจากในปัจจุบันยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจน และมีการตีความที่หลากหลาย เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงความเข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลดุนsad อำเภอดูนsad จังหวัดขอนแก่น ว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใดควรได้มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการและสร้างความรู้สู่ประชาชนอย่างแท้จริงทำให้ประเทศเกิดการพัฒนายั่งยืนได้ในปัจจุบัน

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนด เป็นผู้มีบทบาทในส่วนการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลดุนsad อำเภอดูนsad จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันได้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงไปแล้วคือ หมู่ 2 บ้านโนนสวรรค์ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดุนsad อำเภอดูนsad จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นข้อมูล ในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยนำเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีบทความและผลวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดุนsad ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลดุนsad อำเภอดูนsad จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคูนาศาดในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคูนาศาดในการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้ 30 คน ประกอบด้วย 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 1 คน 2) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 1 คน 3) เลขานุการการบริหารส่วนตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 1 คน 4) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 2 คน 5) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 2 คน 6) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 1 คน 7) ประชาชนในหมู่บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น 22 คน คัดเลือกโดยเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์บริบทของชุมชน
2. แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guided) เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึกตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย
3. แนวทางการสังเกต (Observation Guided) ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
4. แบบจัดบันทึกข้อมูลภาคสนามเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
5. กล้องบันทึกภาพเพื่อบันทึกภาพขณะดำเนินงานวิจัยและสถานที่วิจัย

3. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือในงานวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูนาศาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและเอกสารวิทยานิพนธ์และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและแนวทางในการวิจัย

3.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย เช่น แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต โดยพิจารณาจากประเด็นหลักและประเด็นย่อยเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4 เสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

3.5 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำมาเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากเอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องที่วิจัยเพื่อนำมาพัฒนากรอบแนวคิดในการรอบการวิจัย

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม หรือข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว เพื่อหาข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระยะ ได้แก่

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์ หากมีประเด็นใดที่ไม่ชัดเจนได้ดำเนินการซักถามประเด็นนั้นๆ ต่อไป (Probe) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แนวทางการสัมภาษณ์ สังเกต การจดบันทึก ภาคสนาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อหาข้อสรุปในหมวดหมู่และระหว่างหมวดหมู่ และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน เป็นชาย 16 เป็นหญิง 14 อายุอยู่ในช่วง 30-49 ปี มากที่สุด (20 คน) รองลงมา 50-59 ปี (9 คน) อายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี (1 คน) น้อยที่สุด ระดับการศึกษาพบว่า ประถมศึกษาตอนปลายมากที่สุด (15 คน) มากที่สุด รองลงมามีธยมศึกษาตอนต้น (5 คน) มัธยมศึกษาตอนปลาย (4 คน) รองลงมา ปริญญาตรี (3 คน) และประถมศึกษาตอนต้น (2 คน) น้อยที่สุด ปริญญาโท (2 คน) สถานภาพ สมรสมากที่สุด (26 คน) หย่าร้าง (3 คน) และน้อยที่สุด โสด (1 คน) อาชีพทำนามากที่สุด (23 คน) รองลงมา รับราชการ (4 คน) รองลงมา ค้าขาย (2 คน) น้อยที่สุด รับจ้างทั่วไป (1 คน)

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดูแลในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลนูนตาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

1.1 ด้านความพอประมาณ

ผู้วิจัยพบว่า มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีชีวิตที่เรียบง่าย มีความพอดีทางด้านจิตใจ ประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพในการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชพันธุ์ ผักสวนครัว ปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงหมูเพื่อการนำมาบริโภคในครัวเรือนและการนำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในครัวเรือน ประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้ประชาชนสร้างการประหยัด อดออม ส่งเสริมให้ชุมชนเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ในการพึ่งพาตนเอง

1.2 ด้านความมีเหตุผล

ผู้วิจัยพบว่า มีการส่งเสริมการสร้างค่านิยมให้คนในชุมชนยอมรับคุณค่าความดีของบุคคลจากคุณธรรม จากที่มีการส่งเสริมในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนทำให้คนในชุมชนรู้จักการประกอบอาชีพโดยยึดหลักของความมีเหตุผล ใช้พื้นที่ในการทำเกษตรอย่างคุ้มค่า โดยการปลูกพืชแบบผสมผสาน การปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชตามฤดูกาล เพื่อลดพื้นที่ในการปลูก สามารถนำพื้นที่ว่างไปทำอย่างอื่นได้ เช่น การเพาะเห็ด เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เป็นต้น

1.3 ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

ผู้วิจัยพบว่า มีการส่งเสริมให้พึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้รอดพ้นจากความยากจน เนื่องจากบ้านโนนสวรรค์เป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นประชาชนในหมู่บ้านจึงมีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน โดยสามารถนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพ โดยนำรายได้จากการเลี้ยงปลา เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ พืชผักสวนครัว นำไปขายแล้วสามารถนำรายได้ที่ได้จากการขายสินค้ามาเก็บออมไว้เพื่อมีรายได้เสริมของครอบครัว เป็นเงินทุนไว้ใช้ในยามจำเป็น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนใช้ปุ๋ยชีวภาพในการเกษตร และป้องกันศัตรูพืชในการทำเกษตร

1.4 เจาะลึกด้านความรู้

ผู้วิจัยพบว่า มีการจัดการอบรมและแนะนำแนวทางในการประกอบอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความรู้ รู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และประเพณี รู้จักฟื้นฟูสิ่งที่มีคุณค่าที่เคยหายไป ให้กลับมามีประโยชน์อีกครั้ง แต่ทั้งนี้การส่งเสริมให้มีความรู้ก็ต้องทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตลอดจนให้เกิดความทั่วถึงเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ใน การส่งเสริมการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ในการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 เจาะลึกด้านคุณธรรม

ผู้วิจัยพบว่า มีการส่งเสริมให้ประชาชนสร้างจิตสำนึก ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น รู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความจริงใจให้กับผู้อื่นและการประกอบอาชีพภายใต้ความซื่อสัตย์ สุจริต เช่นการขายสินค้าทางการเกษตรที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เป็นต้น การประกอบอาชีพของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ มีการประกอบอาชีพด้วยความอดทน มีความซื่อสัตย์และรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นสังคมที่สงบสุข โดยยึดหลักคุณธรรมในการดำรงชีวิต

2. ปัญหาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดูนสาดในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลดูนสาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

2.1 ด้านความพอประมาณ

ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาในการส่งเสริมในการประกอบอาชีพในด้านความพอประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดูนสาด ประชาชนยังไม่ค่อยใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ไม่ค่อยรู้จักคำว่าพอประมาณ เนื่องจากปัจจุบันนี้เป็นยุคของเทคโนโลยีมีเครื่องมือที่ทันสมัยและมีราคาแพง คนส่วนใหญ่จึงใช้เงินที่เกินตัว โดยการซื้อของใช้ที่ไม่จำเป็น และทางองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่บ้านโนนสวรรค์ขาดความรู้เรื่องด้านความพอประมาณ

2.2 ด้านความมีเหตุผล

ผู้วิจัยพบว่า ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกลุ่มอาชีพ ยังไม่มีความเข้มแข็งพอ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการดำเนินกิจกรรมไม่มีความต่อเนื่องในการบริหารงาน ไม่มีการประยุกต์ใช้แนวทางการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับพื้นที่ในชุมชน เพื่อส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะแก่ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนจึงขาดความมีเหตุผล เพราะขาดความรู้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ไม่มีความรอบครอบในการดำเนินชีวิต ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ๆ ด้วยกันได้แก่ การใช้จ่าย การก่อหนี้ และการลงทุน

2.3 ด้านภูมิคุ้มกัน

ผู้วิจัยพบว่า การเตรียมพร้อมรับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ปัญหาที่เกิดจากการส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนได้แก่ แหล่งน้ำที่ไม่เพียงพอต่อพื้นที่ในการทำเกษตรเนื่องจากพื้นที่มีความแห้งแล้ง สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพในการทำเกษตร การปลูกพืชผักต่างๆทำให้ไม่มีน้ำใช้ส่งผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพในการทำเกษตร ขาดอาชีพเสริมที่มั่นคง ขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และปัญหาในด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อประกอบอาชีพ

2.4 เจาะลึกด้านความรู้

ผู้วิจัยพบว่า การมีความรู้ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหา คือ ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือให้การเข้ารับฟังการอบรมและฟังคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้ไม่ค่อยได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขาด

ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยขาดข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ประชาชนนั้น มีความรู้ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 เงื่อนไขด้านคุณธรรม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านโนนสวรรค์บางส่วนยังขาดคุณธรรม ในการประกอบอาชีพไม่มีความตระหนักในคุณธรรมไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่ยอมรับฟังและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อเปรียบเทียบกับอีกบางส่วนประชาชนถือว่าให้ความร่วมมือดีมาก

3. แนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคุณสมบัติในการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคุณสมบัติ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

3.1 ด้านความพอประมาณ

ผู้วิจัยพบว่า แนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียร ไม่เบียดเบียนผู้อื่น คือ การจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิต มีอาชีพที่มั่นคงทางการเกษตร มีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อใช้ในการบริโภคในครัวเรือน และการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เพื่อใช้ในการบริโภคในครัวเรือน มีการส่งเสริมและสนับสนุนเงินทุนและงบประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล

ผู้วิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวทางในการส่งเสริมด้านความมีเหตุผล คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความรู้ ความรอบรอบ และความระมัดระวัง มีการสนับสนุนเงินทุนและงบประมาณในการประกอบอาชีพ เช่น งบประมาณในการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงปลา การเลี้ยงสุกร แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนนำไปประกอบอาชีพต่อไปได้

3.3 ด้านภูมิคุ้มกัน

ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการพึ่งพาตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน มีความพออยู่พอกินไม่เดือดร้อน โดยแต่ละปีองค์การบริหารส่วนตำบลมีการแจกพันธุ์พืชผักสวนครัว เช่น พริก มะนาว ต้นหอม มะเขือ พัก เป็นต้น และยังมีพันธุ์สัตว์ เช่น สุกร ไก่ ปลา กุ้ง ปลูกดุก ให้แก่ประชาชนเพื่อนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพและส่งเสริมให้มีการจัดจำหน่ายพืชผักสวนครัวสู่ท้องตลาด รวมทั้ง ไข่ไก่ และปลาสด ที่สามารถนำไปขายได้ในท้องตลาดเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ประชาชน

3.4 เงื่อนไขความรู้

ผู้วิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนโดยมีการจัดการอบรม โดยให้ประชาชนรวมกลุ่มเข้ามาเพื่อรับฟังความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนนั้นใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพ เพื่อที่จะให้ประชาชนนั้นมีอาชีพที่มั่นคงทางการเกษตรมีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผักสวนครัวและการเลี้ยงส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 เงื่อนไขด้านคุณธรรม

ผู้วิจัยพบว่า แนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประกอบอาชีพด้านเงื่อนไขคุณธรรมส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการประกอบอาชีพ ด้วยความขยันหมั่นเพียร และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ดำเนินชีวิตในอยู่บนทางสายกลาง ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่บ้านโนนสวรรค์ค้าขายและประกอบอาชีพสุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและไม่เอาเปรียบผู้อื่นจนเกินไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลได้พบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลศูนย์สาธิตในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ พบว่า มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีชีวิตที่เรียบง่ายการบริโภคพอประมาณ รู้จักกิน รู้จักใช้ การใช้จ่ายทรัพย์ไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไปใช้จ่ายด้วยปัญญาพอเหมาะสมแก่ฐานะรายได้ และเศรษฐกิจมีความพอดีทางด้านจิตใจ พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไปโดยไม่ต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอมรู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ และเกิดความยั่งยืนสูงสุด มีการส่งเสริมการสร้างค่านิยมให้คนในชุมชนยอมรับคุณค่าความดีของบุคคลจาก คุณธรรม จากที่มีการส่งเสริมในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญา มีการส่งเสริมให้พึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้รอดพ้นจากความยากจน การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านการต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดย คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล มีการจัดการอบรมและ แนะนำแนวทางในการประกอบอาชีพต่างๆ มีความรอบรู้อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมา พิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการ วางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ คุณธรรมประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทนมีการส่งเสริมให้ประชาชนสร้างจิตสำนึก ให้ ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น รู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความจริงใจให้กับผู้อื่น และการประกอบอาชีพภายใต้ความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สมศักดิ์ ตรงงาม (2553) ศึกษาวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัด ปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติและความคิดด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนิน ชีวิตด้านความพอประมาณความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ปัญหาของบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลศูนย์สาธิตในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลศูนย์สาธิต อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาใน การส่งเสริมในการประกอบอาชีพในด้านความพอประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านศูนย์สาธิต ประชาชน ยังไม่ค่อยใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ไม่ค่อยรู้จักคำว่าพอประมาณ ทั้งการบริโภคให้มี ปริมาณพอเหมาะพอดีกับสัดส่วนการผลิต เป็นคุณลักษณะด้าน “ความพอประมาณ” ในปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ซึ่งส่งผลให้สามารถลดภาระหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมมา เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคในส่วนที่เกิน กำลังการผลิตของตัวเอง เนื่องจากปัจจุบันนี้เป็นยุคของเทคโนโลยีมีเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยและมีราคาแพง ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกลุ่มอาชีพยังไม่มี ความเข้มแข็งพอ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการดำเนินกิจกรรมไม่มีความต่อเนื่องในการบริหารงาน ไม่มีการ ประยุกต์ใช้แนวทางการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับพื้นที่ในชุมชน เพื่อ ส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะแก่ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนจึงขาดความมีเหตุผล เพราะขาดความรู้ที่ไม่เท่าเทียม กันการผลิตและการบริโภคข้างต้นการเตรียมพร้อมรับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ปัญหาที่เกิดจากการ ส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนได้แก่ แหล่งน้ำที่ไม่เพียงพอต่อพื้นที่ในการทำเกษตรเนื่องจากพื้นที่มี ความแห้งแล้ง สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพในการทำเกษตร การปลูกพืชผักต่างๆทำให้ไม่มี น้ำใช้ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพในการทำเกษตร ขาดอาชีพเสริม ที่มั่นคง ขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ อย่างต่อเนื่อง และปัญหาในด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อประกอบอาชีพ การมีความรู้ในการประกอบอาชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหา คือ ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือให้การเข้ารับฟังการอบรมและฟัง คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆอย่างรอบด้าน ประชาชนใน ชุมชนบ้านโนนสวรรค์บางส่วนยังขาดคุณธรรม ในการประกอบอาชีพไม่มีความตระหนักในคุณธรรมไม่มีความ

ข้อสัต์ยสุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่ยอมรับฟังและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อเปรียบเทียบกับอีกบางส่วนประชาชนถือว่าให้ความร่วมมือดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุรางค์พิมล สายโรจน์ (2551) ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน กรณีศึกษา: ชุมชนชุมชนโครงการ 1 เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในชุมชน ชุมชนโครงการ 1 มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำรงชีวิตด้วยการร่วมกันจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ปัญหาและเพิ่มรายได้ของชุมชนตามด้วยการบริหารจัดการกลุ่มกิจกรรมและวิสาหกิจชุมชนจนมีความเข้มแข็ง สามารถที่จะขยายการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้พร้อมที่จะเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งการดำเนินการใช้แนวคิดทฤษฎีใหม่ ส่วนการดำรงชีวิตประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในด้านความพอประมาณ การมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

แนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลดุนสาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่าแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียร ไม่เบียดเบียนผู้อื่น คือ การจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิต มีอาชีพที่มั่นคงทางการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวทางในการส่งเสริมด้านความมีเหตุผล คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความรู้ ความรอบครอบ และความระมัดระวัง มีการสนับสนุนเงินทุนและงบประมาณในการประกอบแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการพึ่งพาตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน มีความพออยู่พอกินไม่เดือดร้อน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้ แก่ประชาชนโดยมีการจัดการอบรม โดยให้ประชาชนรวมกลุ่มเข้ามาเพื่อรับฟังความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนนั้นใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพ เพื่อที่จะให้ประชาชนนั้นมีอาชีพที่มั่นคงทางการเกษตรมีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผักสวนครัวและการเลี้ยงส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความรอบรู้รอบคอบแนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประกอบอาชีพ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการประกอบอาชีพ ด้วยความขยันหมั่นเพียร และมีความซื่อสัตย์ สุจริต อาชีพก่อให้เกิดความสามารถและความชำนาญแก่ผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ วิธีการสร้างจริยธรรมในการประกอบอาชีพ วิธีการสร้างจริยธรรมต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์ (2550) ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ศึกษากรณีบุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์พบว่าผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการได้ยิน ได้เห็นและได้อ่าน ผ่านการรับรู้จากสื่อที่เป็นบุคคลและสื่อมวลชน โดยเฉพาะการรับรู้จากผู้บริหารระดับสูง และจากวารสารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นส่วนใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญมีความเข้าใจในองค์ประกอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี สามารถแยกความแตกต่างขององค์ประกอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถอธิบาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้อย่างชัดเจน สำหรับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง ครอบครัว และการทำงาน พบว่า การประยุกต์ใช้กับตนเองและการประยุกต์ใช้กับครอบครัว คือ สามารถจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และยังมีเหลือเก็บออม มีการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ เน้นเรื่องความประหยัดและคุ้มค่า มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความรู้ควบคู่เทคโนโลยีที่ทันสมัย และเน้นเรื่องความซื่อสัตย์ การประยุกต์ใช้กับการทำงาน คือ สามารถทำงานได้ทันต่อเวลามีการใช้

เหตุผลเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ เน้นเรื่องความจำเป็นและคุ้มค่า มีการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความรู้ควบคู่เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเน้นเรื่องความโปร่งใส ตรวจสอบ

สรุปผลการวิจัย

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดุนสาดในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ พบว่า มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีชีวิตที่เรียบง่ายการบริโภคพอประมาณ รู้จักกัน รู้จักใช้ การใช้จ่ายทรัพย์สินไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินไปใช้จ่ายด้วยปัญญาพอเหมาะสมแก่ฐานะรายได้ และเศรษฐกิจมีความพอดีทางด้านจิตใจ พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไปโดยไม่ต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอมรู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ และเกิดความยั่งยืนสูงสุด มีการส่งเสริมการสร้างค่านิยมให้คนในชุมชนยอมรับคุณค่าความดีของบุคคลจาก คุณธรรม จากที่มีการส่งเสริมในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญา มีการส่งเสริมให้พึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้รอดพ้นจากความยากจน

ปัญหาของบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดุนสาดในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลดุนสาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาในการส่งเสริมในการประกอบอาชีพในด้านความพอประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดุนสาด ประชาชนยังไม่ค่อยใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ไม่ค่อยรู้จักคำว่าพอประมาณ ทั้งการบริโภคให้มีปริมาณพอเหมาะพอดีกับสัดส่วนการผลิต เป็นคุณลักษณะด้าน “ความพอประมาณ” ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งส่งผลให้สามารถลดภาระหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมมา เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคในส่วนที่เกิน กำลังการผลิตของตัวเอง เนื่องจากปัจจุบันนี้เป็นยุคของเทคโนโลยีมีเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยและมีราคาแพง ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกลุ่มอาชีพยังไม่มี ความเข้มแข็งพอ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการดำเนินกิจกรรมไม่มีความต่อเนื่องในการบริหารงาน ไม่มีการประยุกต์ใช้แนวทางการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับพื้นที่ในชุมชน

แนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดุนสาดในการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลดุนสาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ่มเฟือย ส่งเสริมให้ประชาชนมีความขยันหมั่นเพียร ไม่เบียดเบียนผู้อื่น คือ การจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิต มีอาชีพที่มั่นคงทางการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวทางในการส่งเสริมด้านความมีเหตุผล คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความรู้ ความรอบครอบ และความระมัดระวัง มีการสนับสนุนเงินทุนและงบประมาณในการประกอบแนวทางส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการพึ่งพาตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน มีความพออยู่พอกินไม่เดือดร้อน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ปฏิบัติ

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนยังความรู้ความเข้าใจในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกลุ่มอาชีพยังไม่มี ความเข้มแข็งพอ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการดำเนินกิจกรรมไม่มีความต่อเนื่องในการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมและให้ข้อเสนอแนะแก่ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนจึงขาดความมีเหตุผล เพราะขาด

ความรู้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ไม่มีความรอบครอบในการดำเนินชีวิต ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ๆ ด้วยกันได้แก่ การใช้จ่าย การก่อหนี้ และการลงทุน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การมีความรู้ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหา คือ ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือให้การเข้ารับฟังการอบรมและฟังคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้ไม่ค่อยได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยขาดข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ประชาชนนั้น มีความรู้ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไปเพิ่มเติมในพื้นที่อื่นๆภายใน ตำบลดุนสาตด้วย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้อย่างจริงจังและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่อง แนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดขอนแก่น และในพื้นที่อื่น ซึ่งจะได้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

2.3 ควรทำวิจัยติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดุนสาต จังหวัดขอนแก่นและในพื้นที่อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์. (2550). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต :

ศึกษากรณีบุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบัน

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).

คณะกรรมการการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงมหาดไทย. (2549). หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน กรมการปกครอง.

นิวัติ แก้วล้วน. (2565). การขาดจริยธรรมเป็นต้นทางของการทุจริต. สืบค้นจาก

http://ombstudies.ombudsman.go.th/download/Journals/ebook54_1-5.pdf.

พระธรรมปิฎก (ป.อ ปยุตโต). (2538). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:

บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2565). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก [https://www.chaipat.or.th/publication/publish-](https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html)

[document/sufficiency-economy.html](https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html).

สมศักดิ์ ตรงงาม. (2553). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอ

ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

(พ.ศ.2555 – 2558). สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9514.

สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

(2556). วิวัฒนาการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์

จำกัด.

สุรางค์พิมล สายโรจน์. (2551). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน :

กรณีศึกษาชุมชนสหชุมชน โครงการเขตสายไหม กรุงเทพฯ. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย

รังสิต).

Public participation in environmental development
of Ban Kok community, Village No. 7, Ban Ped Subdistrict,
Mueang District, Khon Kaen Province

Phonthep Thongjamroon^{1*} and Kritsada Thongchan¹

¹Northeastern University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: khuanjai13942@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to study participation, participation problems and ways to promote public participation in environmental development, Ban Kok Community, Village No. 7, Ban Ped Subdistrict, Mueang District, Khon Kaen Province. This study is qualitative research. There were 29 key informants in total. The tools used to collect data were semi-structured interviews. and analyzed the data descriptively. The results of the study found that 1) People's participation in environmental development in the Ban Kok community found that people participated in decision-making by expressing their opinions in activities or joining the community with the village. and have participated by starting with finding problems, analyzing the causes of problems, and various approaches that may be used to solve problems. 2) Problems of public participation in environmental development. Ban Kok community found that the sub-district's public relations news was not thorough, and decision-making roles in various activities mostly belonged to people aged 40-60 years rather than youth. This is because this group of people has a greater role in participating in community development activities. 3) Guidelines for promoting public participation in environmental development in the Ban Kok community. It was found that (1) people should hold community meetings, discuss with each other to know the problems and needs of the people (2) there should be public relations, tell news about planning or create various projects and activities, and (3) the budget should be increased to be sufficient to carry out various operations or activities.

Keywords: Participation, Citizens, Environmental Development

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

พรเทพ ทองจำรูญ^{1*} และ กฤษดา ทองจันทร์¹

¹มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: khuanjai13942@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ปัญหาการมีส่วนร่วมและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีทั้งหมด 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมหรือเข้าร่วมประชาคมกับหมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่างๆ ที่อาจนำมาใช้แก้ไขปัญหา 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก พบว่า การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของตำบลยังไม่ทั่วถึง และบทบาทการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ส่วนมากจะเป็นประชาชนกลุ่มคนอายุ 40-60 ปี มากกว่าเยาวชน เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่า 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก พบว่า (1) ประชาชนควรมีการประชุมประชาคมปรึกษาหารือกัน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน (2) ควรมีการประชาสัมพันธ์บอกข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผน หรือจัดทำโครงการกิจกรรมต่างๆ และ (3) ควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ประชาชน, การพัฒนาสิ่งแวดล้อม

© 2022 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนได้เป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาและอนาคตของชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อวิถีชีวิต ความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีความแตกต่างกันอยู่มาก เช่น มีประชาชนจำนวนไม่น้อย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังเข้าใจว่า การทำประชาพิจารณ์เป็นวิธีเดียวของการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือเข้าใจว่า การทำประชาพิจารณ์คือ การทำประชามติรวมทั้งยังเข้าใจว่ากระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน คือกระบวนการจัดการหรือแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้ว ในขณะที่เป้าหมายสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการช่วยป้องกันหรือหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้หากขาดการมีส่วนร่วม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการสำคัญที่อยู่ภายในหลักสิทธิชุมชนตามหลักรัฐธรรมนูญในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือ บุคคลในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ การที่ชุมชนจะอยู่รอดได้ต้องอยู่บนฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่สมดุลและยั่งยืน โดยอยู่บนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันของสังคม (กฤติน จันทน์สนธิมา และอรรถัย อินตะไชยวงศ์,

2558) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในส่วนที่ 10 ว่าด้วยแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 พอสรุปได้ว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำ บริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตาม สาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในการทางเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรม สาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะ เครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่ การส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติแล้ว แต่ภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีปัญหาดังเช่น ประชาชนยังคงถูกกีดกันและไม่ได้มีโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากส่วนหนึ่งรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเทคนิคและวิธีการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมไว้แต่เป็นหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนดขึ้น ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และประชาชนไม่ตระหนัก ไม่เข้าใจ ขาดความรู้และไม่รับรู้ถึงสิทธิพลเมืองที่สามารถมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของประชาชนมักถูกครอบงำทางความคิด ถูกกลืนกลืนสิทธิเพื่อผันไปเป็นผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง เป็นต้น ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หรือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ตามมาตรา (163-165 และ 281-290) โดยกำหนดบทบัญญัติหลายประการ อาทิ การส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทางการเมือง การวางแผน พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิก และคณะหรือผู้บริหารท้องถิ่นการมีส่วนร่วมในการออกเสียงประชามติในกิจการที่สำคัญ การมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในสิทธิชุมชนเรื่องการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น (บุญอริยิทธิ์, 2550)

ปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน มิได้อยู่ที่การยอมรับ หรือไม่ยอมรับหลักการมีส่วนร่วม หากแต่สังคมไทยยังมิได้มีการสร้างความเข้าใจและมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาคส่วน ต่างๆในเรื่องแนวคิด เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงดังนั้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 87 จึงได้ให้ความสำคัญกับแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสุจริตและเที่ยงธรรม เป็นต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชาย ที่ใกล้เคียงกัน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ต้องส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเกิดความศรัทธาเชื่อและตระหนักในตนเองว่าตนเป็นบุคคลคนหนึ่งที่มีสิทธิเสรีภาพมีส่วนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมโดยเชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน โดยการให้

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง ชุมชนที่สามารถแก้ไขปัญหาวิกฤติต่างๆ ได้ โดยชุมชนเอง ทั้งนี้ภาครัฐจะสนับสนุนในส่วนที่ยังเกินขีดความสามารถของชุมชน ชุมชนต้องรับผิดชอบชุมชนได้ ชุมชนเท่านั้นที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ ชุมชนต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ อีกอย่างหนึ่งคณะกรรมการชุมชน เป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ หัวใจของการพัฒนา ” ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันคิด ร่วมทำร่วมกันศึกษา ปัญหา และความต้องการของชุมชน ร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง น่าอยู่ และยั่งยืน ปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร ไม่มีเวลา ขาดแรงจูงใจ ขาดการประชาสัมพันธ์ และ ขาดเงินทุนในการดำเนินการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของเทศบาล การไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ที่จะบอกให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานให้ดีขึ้นได้เพราะไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน (หอสมุดรัฐสภา, 2550)

จากปัญหาและสถานการณ์การเรียกร้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนข้างบนทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก เทศบาลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น เพราะว่ามีแต่ประชาชนในชุมชนเท่านั้นที่รู้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในชุมชนและประชาชนในชุมชนมีความสามารถมีศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปกครองและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆของชุมชนได้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เทศบาลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น มีจุดเน้นการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในชุมชนให้ตระหนักดีว่าประชาชนมีศักยภาพมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองและนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง ส่งเสริมศักยภาพของประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการส่งเสริมวิถีธรรมชาติ วิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของตัวเองและชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคูน้ำในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูน้ำ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคูน้ำในการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูน้ำ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลคูน้ำในการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 2 ตำบลคูน้ำ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้ช่วยประธานชุมชน ประชาชนอาสาสมัคร ในพื้นที่ ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งหมด 29 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง ประกอบไปด้วย ประธานชุมชน บ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

1 คน ผู้ช่วยประธานชุมชน บ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1 คน ประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 16 คน อาสาสมัคร 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การสร้างเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้เตรียมการด้านความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และจากอินเทอร์เน็ตและ เอกสารต่างๆ โดยเฉพาะงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านี้

2. ผู้วิจัยได้เตรียมความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จรรยาบรรณของนักวิจัย วิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตำรา และการขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย อันจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด

3. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาประเด็นคำถาม จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นคำถามให้มีครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัย อันเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องเอาไว้ มีการเรียงลำดับคำถาม เนื้อหาของคำถามเป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ เครื่องบันทึกเสียงระบบพกพา ปากกา และ สมุดบันทึก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเข้าถึงข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data)

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัยให้ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาวิธีการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์จาก เอกสารงานวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาจะมีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

2.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อเปิดเผย สิ่งจูงใจ ความเชื่อ ทศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการกำหนดคำถามออกเป็นประเด็นให้ครอบคลุมและสอดคล้อง กับเรื่องที่ทำการวิจัยก่อนเริ่มการทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียง ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์ แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นอย่าง อิสระ และมีการทดสอบคำถามและคำตอบเพื่อเป็นแนวทางในการถามคำถามต่อไป โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 60-90 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว จึงหยุดการสัมภาษณ์

2.2 ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปสั้นๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ และ เมื่อจบการสัมภาษณ์ จะทำการบันทึกข้อมูลอื่นๆ ทันที เช่น ลักษณะท่าทาง ลักษณะน้ำเสียง ตามความเป็นจริงโดยไม่มีการตีความ นอกจากนี้ยังได้บันทึกเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้วิจัยขณะที่รวบรวมข้อมูล ซึ่ง การเขียนบันทึกสรุปสั้นๆ ดังกล่าวมีประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหัวข้อสรุป

และข้อมูลที่ได้มา ผู้วิจัยจะนำมาถอดเทปคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ภาคสนามทั้งหมดมาจำแนกตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้ววิเคราะห์ข้อมูลพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 29 คน เป็นเพศชาย (17 คน) เพศหญิง (12 คน) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีมากที่สุด (10 คน) รองลงมา อายุระหว่าง 31-40 ปี (6 คน) รองลงมา อายุระหว่าง 51-60 ปี (5 คน) รองลงมา อายุระหว่าง 20-30 ปี (4 คน) และ 61-70 ปี (4 คน) ระดับปริญญาตรีมากที่สุด (7 คน) และ ปวส. มีมากที่สุด (7 คน) รองลงมา ประถมศึกษาตอนปลาย (6 คน) รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น (4 คน) รองลงมา ปริญญาโท (2 คน) และ มัธยมศึกษาตอนปลาย (2 คน) รองลงมา ม.ศ.3 (1 คน) สถานภาพสมรสมากที่สุด (18 คน) รองลงมา สถานภาพโสด (7 คน) รองลงมา สถานภาพหม้าย (3 คน) รองลงมา สถานภาพหย่าร้าง (1 คน) อาชีพค้าขาย มีมากที่สุด (12 คน) รองลงมา กิจการส่วนตัว (6 คน) รองลงมา แม่บ้าน (3 คน) รองลงมา ข้าราชการ (2 คน) กับ ลูกจ้างราชการ (2 คน) รองลงมา รับจ้าง (1 คน) พนักงานบริษัท (1 คน) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (1 คน) นักเรียน (1 คน)

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมหรือเข้าร่วมประชาคมกับหมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่างๆที่อาจนำมาใช้แก้ไขปัญหา นั้นๆ โดยมีการแลกเปลี่ยน รับรู้ รับทราบ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทั้งการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาชุมชน รวมถึง การรับทราบ นโยบายและการปฏิบัติงานแผนงาน งบประมาณ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ รับฟังนโยบาย ของส่วนราชการ และนำเสนอ ปัญหาหรือความต้องการของชุมชน หรือของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่ชุมชน

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมและวางแผนการดำเนินงานเสนอแนวคิดโครงการ ร่วมรับฟัง ร่วมวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้โครงการที่จะทำนั้น ออกมาบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยประชาชนให้ความร่วมมือ สามัคคีพร้อมเพรียงกันในการดำเนินงานร่วมกัน และได้คำแนะนำการดำเนินงานที่เหมาะสม จากวิทยากร หรือปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

1.3 ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สรุปผลการวิจัยพบว่า ผลของกิจกรรมหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ล้วนเกิดแก่ประชาชนและชุมชนโดยตรง ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน หรือผู้มีส่วนในการผลักดันแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน ต่างให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ผลที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนจึงเป็นไป อย่างเหมาะสม ประชาชนในชุมชนบ้านกอก สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ด้วยตนเองได้ โดยที่ไม่รอให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว มีการจัดทำเวทีประชาคม หรือการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อแสดงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และหาหรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีการติดต่อสื่อสาร ให้ข้อมูลระหว่างกลุ่มกิจกรรมผ่าน

เครือข่ายกลุ่มกิจกรรม ต่างๆ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นการแสดงผลงานของกลุ่มต่างๆ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปที่สนใจในผลงานการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาย่างยั่งยืนต่อไป

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สรุปผลการวิจัยพบว่า มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถึงผลของการพัฒนาด้าน ต่างๆ และวิเคราะห์ วิจารณ์ร่วมกัน มีการให้ข้อเสนอแนะให้ทัศนะ ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาเพื่อหา แนวทางการปรับปรุงพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นร่วมกัน

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชาคมชุมชน ไม่มีเวลา มีส่วนน้อยที่ให้ความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของตำบล ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนไม่ค่อยได้รับข่าวสาร เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของตำบล ประชาชนก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วมทำให้ผลที่ออกมาไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนยังขาดความร่วมมือในการดำเนินการทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการประสานงานต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนยังไม่เป็นที่ยอมรับในประชาชนบางส่วน งบประมาณบางส่วนมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามที่ประชาชนต้องการ

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนบางกลุ่มมองเห็นผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นตัวเงิน มากกว่าสิ่งอื่นที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชน อาจเป็นเพราะว่าสิ่งที่ทำไปแล้วไม่ค่อยจะเกิดประโยชน์กับตัวเอง แต่เวลาที่ตนได้รับผลประโยชน์มักจะให้ความร่วมมือมาก

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เป็นไปตามที่ประชาชนต้องการเท่าที่ควร การติดตามประเมินผลจึงไม่เป็นที่น่าพอใจแก่ประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ประชาชนต้องการ

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สรุปผลการวิจัยพบว่า ควรมีการประชุมประชาคม ปรีกษาหารือกัน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้กิจกรรมที่ร่วมกันทำออกมาตามความต้องการของประชาชน และเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์บอกข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผน หรือจัดทำโครงการกิจกรรมต่างๆ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สรุปผลการวิจัยพบว่า ในการประสานงานระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีหนังสือแจ้งให้ประชาชนทราบขั้นตอนต่างๆ และในการดำเนินกิจกรรม ควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อที่ประชาชนจะได้เข้ามาร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

3.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สรุปผลการวิจัยพบว่า ควรให้ประชาชนหรือตัวแทนเข้าร่วมในการประชุมวางแผนด้วยทุกครั้ง เพื่อที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและเพื่อประชาชนจะได้มีสิทธิ์เสนอสิ่งที่ต้องการกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด

3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สรุปผลการวิจัยพบว่า ประชาชนทุกคนหรือตัวแทนครอบครัว ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของชุมชนหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมหรือเข้าร่วมประชาคมกับหมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่างๆที่อาจนำมาใช้แก้ไขปัญหานั้นๆ โดยมีการแลกเปลี่ยน รับรู้ รับทราบ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทั้งการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาชุมชน รวมถึง การรับทราบนโยบายและการปฏิบัติงานแผนงาน งบประมาณ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ รับฟังนโยบาย ของส่วนราชการ และนำเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชน หรือของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่ชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมและวางแผนการดำเนินงานเสนอแนวคิดโครงการ ร่วมรับฟัง ร่วมวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้โครงการที่จะทำนั้นออกมาบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยประชาชนให้ความร่วมมือ สามัคคีพร้อมเพรียงกันในการดำเนินงานร่วมกัน และได้คำแนะนำการดำเนินงานที่เหมาะสม จากวิทยากร หรือปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆและ ผลของกิจกรรมหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดแก่ประชาชนและชุมชนโดยตรง ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน หรือผู้มีส่วนในการผลักดันแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน ต่างให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ผลที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนจึงเป็นไป อย่างเหมาะสม ประชาชนในชุมชนบ้านกอก สามารถแก้ไข ปัญหาของตนเองได้ด้วยตนเองได้ โดยที่ไม่รอให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือเพียงอย่างเดียวและมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถึงผลของการพัฒนาด้านต่างๆ และวิเคราะห์ วิเคราะห์ร่วมกัน มีการให้ข้อเสนอแนะให้ทัศนะ ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาเพื่อหา แนวทางการปรับปรุงพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรีย์ ภูณทิทอง (2551) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการรับรู้ข่าวสารการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ด้านการร่วมกำหนดนโยบายแผนงาน การพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วม ปฏิบัติตามแผนและกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเปิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชาคมชุมชน ไม่มีเวลา มีส่วนน้อยที่ให้ความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของตำบล ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนไม่ค่อยได้รับข่าวสาร ขาดแรงจูงใจ เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของตำบล ประชาชนก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วมทำให้ผลที่ออกมาไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนและประชาชน มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เนื่องจาก ประชาชนในชุมชนโดยมากประกอบอาชีพเกษตรกร ค่าขาย และต่างมีภาระหน้าที่ การงานอยู่ ทำให้โอกาสที่สมาชิกในชุมชนจะมีเวลาได้พบปะกันน้อย และ บทบาทการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆส่วนมากจะเป็นประชาชนกลุ่มคนอายุ 40-60 ปี มากกว่า เยาวชน เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่า และประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวในส่วนนี้ เป็นแต่เห็นด้วยกับแนวความคิด แนวทางการดำเนินงานของผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่ม และประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมดำเนินงานในบางกิจกรรมไม่เพียงพอและประชาชนบางกลุ่มมองเห็นผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นตัวเงิน มากกว่าสิ่งอื่นที่จะ เกิดขึ้นแก่ชุมชนในด้านอื่นๆ จึงมองว่าการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมไม่สามารถสร้างรายได้แก่ตนเองได้ เพียงพอและเสียเวลาในการประกอบอาชีพ และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ประชาชนต้องการและประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประเมินผลของกิจกรรมต่างๆที่ระบบ ระเบียบที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการต่าง ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เท่าที่ควร เช่น ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นและการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจส่งผลให้แก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับดูแลจะต้องให้ความสำคัญ และ ส่งเสริมสนับสนุน ด้านความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชน ควรมีการประชุมประชาคม ปรึกษาหารือกัน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้กิจกรรมที่ร่วมกันทำออกมาตามความต้องการของประชาชนเป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชน และเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์บอกข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผน หรือจัดทำโครงการกิจกรรมต่างๆ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และในการประสานงานระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีหนังสือแจ้งให้ประชาชนทราบขั้นตอนต่างๆ และในการดำเนินกิจกรรม ควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อที่ประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และควรให้ประชาชนหรือตัวแทนเข้าร่วมในการประชุมวางแผนด้วยทุกครั้ง เพื่อที่จะได้มีผลประโยชน์ร่วมกันและเพื่อประชาชนจะได้มีสิทธิ์เสนอสิ่งที่ต้องการกับความต้องการของประชาชนมากที่สุดและประชาชนทุกคนหรือตัวแทนครอบครัว ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของชุมชนหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัชรินทร์ กอบตระกูล (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกราะเป็ด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบล และประโยชน์ที่ได้รับ จากองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานนั้นควรให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านต่างๆอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ จัดทำโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบล พบประชาชนเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อเรียกร้องและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา รวมถึงเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส รวมทั้ง ให้การปลูกฝังและการส่งเสริม ให้เด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย

สรุปผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมหรือเข้าร่วมประชาคมกับหมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่างๆที่อาจนำมาใช้แก้ไขปัญหาเหล่านั้นๆ โดยมีการแลกเปลี่ยน รับรู้ รับทราบ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทั้งการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาชุมชน รวมถึง การรับทราบนโยบายและการปฏิบัติงานแผนงาน งบประมาณ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ รับฟังนโยบาย ของส่วนราชการ และนำเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชน หรือของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมแก่ชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมและวางแผนการดำเนินงานเสนอแนวคิด

โครงการ ร่วมรับฟัง ร่วมวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้โครงการที่จะทำนั้นออกมาบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยประชาชนให้ความร่วมมือ สามัคคีพร้อมเพรียงกันในการดำเนินงานร่วมกัน และได้คำแนะนำการดำเนินงานที่เหมาะสม จากวิทยากร หรือปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ และ ผลของกิจกรรมหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดแก่ประชาชนและชุมชนโดยตรง ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน หรือผู้มีส่วนในการผลักดันแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน ต่างให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ผลที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนจึงเป็นไป อย่างเหมาะสม ประชาชนในชุมชนบ้านกอก สามารถแก้ไข ปัญหาของตนเองได้ด้วยตนเองได้ โดยที่ไม่รอให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว และมีการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถึงผลของการพัฒนาด้าน ต่างๆ และวิเคราะห์ วิจัยร่วมกัน มีการให้ข้อเสนอแนะให้ทัศนะ ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาเพื่อหา แนวทางการปรับปรุงพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นร่วมกัน

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมชุมชน ไม่มีเวลา มีส่วนน้อยที่ให้ความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของตำบล ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนไม่ค่อยได้รับข่าวสาร ขาดแรงจูงใจ เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของตำบล ประชาชนก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วมทำให้ผลที่ออกมาไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนและประชาชน มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เนื่องจาก ประชาชนในชุมชนโดยมากประกอบอาชีพเกษตร ค่าขาย และต่างมีภาระหน้าที่ การงานอยู่ ทำให้โอกาสที่สมาชิกในชุมชนจะมีเวลาได้พบปะกันน้อย และ บทบาทการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆส่วนมากจะเป็น ประชาชนกลุ่มคนอายุ 40-60 ปี มากกว่า เยาวชน เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่า และประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวในส่วนนี้ เป็นแต่เห็นด้วยกับแนวความคิด แนวทางการดำเนินงานของผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่ม และประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมดำเนินงานในบางกิจกรรมไม่เพียงพอและประชาชนบางกลุ่มมองเห็นผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นตัวเงิน มากกว่าสิ่งอื่นที่จะ เกิดขึ้นแก่ชุมชนในด้านอื่นๆ จึงมองว่าการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมไม่สามารถสร้างรายได้แก่ตนเองได้ เพียงพอและเสียเวลาในการประกอบอาชีพ และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ประชาชนต้องการและประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประเมินผลของกิจกรรมต่างๆที่ระบบ ระเบียบที่ชัดเจน

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านกอก หมู่ 7 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชน ควรมีการประชุมประชาคม ปรัชษาหารือกัน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้กิจกรรมที่ร่วมกันทำออกมาตามความต้องการของประชาชนเป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชน และเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์บอกข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผน หรือจัดทำโครงการกิจกรรมต่างๆ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และในการประสานงานระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีหนังสือแจ้งให้ประชาชนทราบขั้นตอนต่างๆ และในการดำเนินกิจกรรม ควรเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนจะได้เข้ามาร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และควรให้ประชาชนหรือตัวแทนเข้าร่วมในการประชุมวางแผนด้วยทุกครั้ง เพื่อที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและเพื่อประชาชนจะได้มีสิทธิ์เสนอสิ่งที่ต้องการกับความ ต้องการของประชาชนมากที่สุดและประชาชนทุกคนหรือตัวแทนครอบครัว ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการ ทำงานของชุมชนหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะและผลการนำวิจัยไปปฏิบัติ

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมประชาคม ชุมชน เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง เพื่อที่จะได้เข้าร่วมประชุมได้ทุกคน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนได้จัดขึ้น เนื่องจากขาดการประสานงานระหว่างชุมชนกับประชาชน ดังนั้น ควรมีการประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อแจ้งให้ประชาชนได้ทราบและเข้าร่วมกิจกรรม

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ในการประเมินผลโครงการ ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลโครงการ ดังนั้น ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่างๆ เพื่อความโปร่งใส

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น ด้านทรัพยากร ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม เชิงคุณภาพ

2.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณา วางแผน กำหนดนโยบาย

เอกสารอ้างอิง

- กฤติน จันทรสนธิมา และอรทัย อินตะไชยวงศ์. (2558). การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชน บ้านคลองห้วยหวาย อำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์. สืบค้นจาก http://ombstudies.ombudsman.go.th/download/Journals/2559/p58-79_9_1.pdf.
- บุญศรี ยี่หะ. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- พัชรี กุณจิตทอง. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัด เพชรบุรี. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต).
- ภัชรินทร์ กอบตระกูล. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การ ส่วนตำบล : กรณีศึกษา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกราะเปรี๊ญ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). รายงานผลการดำเนินงานคณะทำงานการมีส่วนร่วมกระจายอำนาจและสนับสนุนเครือข่าย (พ.ศ. 2548-2552). กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพลส.
- หอสมุดรัฐสภา, 2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. สืบค้นจาก https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/give-take/content_thcons/NALT-18cons2550t.pdf.

Guidelines for developing Emergency Medical Rescue (EMS) services: A case study of Khok Sanga Subdistrict Administrative Organization, Phon District, Khon Kaen Province

Paitoon Najuang^{1*}

¹Northeastern University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: khuanjai13942@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the management of Emergency Medical Rescue Vehicle (EMS) services of operators and service recipients in the Emergency Medical Rescue Vehicle (EMS) service, 2) to study the problems of Providing emergency medical rescue vehicles (EMS) for operators and service recipients in the emergency medical rescue vehicle (EMS) service and 3) to study guidelines for developing emergency medical rescue vehicle (EMS) services of Khok Sanga Subdistrict Administrative Organization, Phon District, Khon Kaen Province This study is qualitative research. There were 29 key informants in total. The tools used to collect data were semi-structured interviews. and analyzed the data descriptively. The results of the study found that 1) Management of emergency medical rescue vehicle (EMS) services of operators and service recipients in the emergency medical rescue vehicle (EMS) service found that (1) there was system management Reporting incidents in the emergency medical rescue vehicle service by calling to report the incident to the Emergency Medical Command Center 1669, (2) Radio communications are used to coordinate and receive notification of incidents from Phon Hospital. and Emergency Medical Command Center 1669 in communications and public relations, (3) Rescue personnel are regularly sent to receive training to gain expertise in helping injured people and patients. 2) Most of the problems revolve around giving incorrect information to the patient or injured person to the staff and there are problems in communication, such as contracts, communication is not very good, problems in public relations are still small and not thorough. 3) Guidelines for developing emergency medical rescue services (EMS) found that officials must go out and recommend that people call to report incidents to the command center 1669 and that community participation in notifications must be developed correct cause.

Keywords: Guidelines for Development, Emergency Medical Rescue Vehicle (EMS) Services, Emergency Medical Rescue Vehicle (EMS) Service Recipients

แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น

ไพฑูรย์ นาจวง^{1*}

¹มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: khuanjai13942@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS) 2) เพื่อศึกษาปัญหาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีทั้งหมด 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารจัดการการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) พบว่า (1) มีการจัดการด้านระบบการแจ้งเหตุในการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน โดยให้โทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉิน 1669 (2) มีการใช้วิทยุสื่อสารในการติดต่อประสานงานและรับแจ้งเหตุจากโรงพยาบาลพลและศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉิน 1669 ในการติดต่อสื่อสารและในการประชาสัมพันธ์ (3) บุคลากรกู้ชีพมีการส่งเข้าอบรมเป็นประจำเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและผู้ป่วย 2) ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการให้ข้อมูลผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแก่เจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้อง และมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารจะเป็นเรื่องสัญญาณการสื่อสารไม่ค่อยดี ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ยังน้อยอยู่และยังไม่ทั่วถึง 3) แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) พบว่า เจ้าหน้าที่จะต้องออกไปแนะนำให้ประชาชนโทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการ 1669 และจะต้องมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องการแจ้งเหตุให้ถูกต้อง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS), ผู้รับบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)

© 2022 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

ทิศทางการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันและอนาคตจำเป็นต้องกระจายการพัฒนาและความเจริญสู่ท้องถิ่นให้ทั่วถึงควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆทั่วโลกได้ทั้งนี้ตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคน การกระจายความเจริญและการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นซึ่งจะส่งผลให้เป็นการพัฒนาประเทศที่ทั่วถึงอย่างแท้จริงนโยบายที่กระจายอำนาจและกระจายความเจริญให้แก่ท้องถิ่นต่างๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความอยู่ดีกินดีให้แก่ประชาชนนั้น ก่อให้เกิดองค์กรใหม่ขึ้นมาตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 ประกาศให้ใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 เป็นต้นมา (คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ, 2564)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในเรื่องการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงระบบการแพทย์ฉุกเฉินอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยได้รับการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพหรือสามารถรับการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลที่มีศักยภาพได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นจึงได้จัดตั้งศูนย์กู้ชีพตำบลโคกสง่า (EMS) ขึ้น เพื่อให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโคกสง่า จำนวน 10 หมู่บ้าน ศูนย์กู้ชีพตำบลโคกสง่า (EMS) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า ตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักปลัดตามแผนงานสาธารณสุข ได้จัดตั้งศูนย์กู้ชีพตำบลโคกสง่า (EMS) จำนวน 1 แห่ง โดยมีอาสาสมัครการแพทย์ฉุกเฉินปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า ตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งในการดำเนินงานพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบางประการในการดำเนินงานที่จะแก้ไข เช่น ปัญหาการพัฒนาด้านการจัดการระบบการแจ้งเหตุ ระบบการสื่อสาร บุคลากรและการอบรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า, (2564)

ในขณะที่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเพิ่มผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ทำให้สาธารณสุขภัยและอุบัติเหตุต่างๆ มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงหลากหลายและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น แก๊สระเบิด เพลิงไหม้อาคารสูง อุบัติเหตุจากการจราจรและการคมนาคมขนส่ง สารเคมี สารกัมมันตรังสี เป็นต้นในปัจจุบันแนวโน้มการเกิดสาธารณสุขภัยหรือภัยพิบัติต่างๆไม่ว่าจะเป็นภัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์มากขึ้นและมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก จากสภาพปัญหาต่างๆ ทำให้ประชาชนยังไม่ได้ได้รับการบริการในการรักษาพยาบาลล่าช้าเกินไป และประชาชนยังไม่ได้รับถึงการบริการการแพทย์ฉุกเฉินที่ดี เพราะด้านนโยบายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน การออกปฏิบัติงานยังทำได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ จังหวัดขอนแก่นพบว่ามีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้านที่จะดำเนินการ บุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญ ขาดความพร้อมในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ป่วยเช่นบาดเจ็บเพิ่ม พิการหรือเสียชีวิต อีกทั้งการให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉินในชุมชน ไม่ครอบคลุมยังมีผู้ป่วยจำนวนมากที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุ เนื่องจากการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อประโยชน์ของประชาชน ดังนั้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 5 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.2551 ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินร่วมกัน (ราชกิจจานุเบกษา, 2564)

ดังนั้น หน่วยกู้ชีพกู้ภัย (EMS) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักปลัดแผนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวน 1 แห่ง คือหน่วยกู้ชีพกู้ภัย (EMS) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น มีหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการให้บริการรถกู้ชีพบริการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ซึ่งในการดำเนินงานพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบางประการในการดำเนินงาน เช่น ปัญหาและการพัฒนาด้านการจัดการระบบการแจ้งเหตุ ระบบการสื่อสาร บุคลากรและการอบรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า, (2564)

จากเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่นเพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางปรับปรุงการให้บริการรถกู้ชีพให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนผู้รับบริการมากที่สุด ตลอดจนเป็นการรับฟังเสียงสะท้อนของประชาชน ทำให้บริการสาธารณะเป็นการติดต่อกันสองทาง ซึ่งจะมีผลต่อการเพิ่มสมรรถนะในการจัดบริการสาธารณะให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS)
2. เพื่อศึกษาปัญหาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS)
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าอาสาสมัครการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า เลือกโดยวิธีเจาะจง ดังนี้ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า 3 คน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า 3 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า 3 คน อาสาสมัครการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) 6 คน ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า 10 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การสร้างเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)
2. ออกพื้นที่ภาคสนามหาข้อมูลและข้อเท็จจริงและลงปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัยกับอาสาสมัครการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) โดยการสัมภาษณ์เบื้องต้น การสำรวจ สังเกต เพื่อนำมาสร้างแนวทางการสัมภาษณ์
3. ร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) แนวทางการสังเกต (Observation Guide) ตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Primary Data) โดยไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามแนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต การทำกิจกรรมของผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยได้ออกไปปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)
3. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและจากแนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ภาคสนามทั้งหมดมาจำแนกตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้ววิเคราะห์ข้อมูลพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 25 คน เป็นเพศชาย 20 คน เพศหญิง 5 คน อายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี มากที่สุด (10 คน) และอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี (7 คน) รองลงมา อายุอยู่ในช่วง 30 -39 ปี (6 คน) น้อยที่สุด อายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี (1 คน) และอายุอยู่ในช่วง 20-29 ปี (1 คน) ระดับการศึกษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลจบประถมศึกษา (ป.6) (7 คน) รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) (6 คน) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) (5 คน) ปริญญาโท (3 คน) ปวส. (3 คน) น้อยที่สุด ประถมศึกษา (ป.4) (1 คน) สถานภาพ สมรส มากที่สุด (21 คน) รองลงมา โสด (4 คน) อาชีพมากที่สุด เกษตรกรรม (18 คน) รองลงมา รับราชการ (5 คน) น้อยที่สุด อาชีพ รับจ้างทั่วไป (2 คน)

1. การบริหารจัดการการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติ งานและผู้รับบริการ ในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)

1.1 ด้านระบบการแจ้งเหตุ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า มีการจัดการด้านระบบการแจ้งเหตุในการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS)โดยถ้าเกิดอุบัติเหตุหรือมีผู้ป่วยฉุกเฉินในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าหรือบริเวณใกล้เคียงให้โทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่นโทรศัพท์สายด่วน 1669 หรือโทรติดต่อเข้ามาที่โทรศัพท์สายตรงศูนย์กู้ชีพตำบลโคกสง่า (EMS) 093-4801887 โดยให้แจ้งบอกสถานที่ ชื่อผู้ป่วยอาการของผู้รับบริการ อายุ เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ให้แก่เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ เพื่อที่เจ้าหน้าที่กู้ชีพจะได้ออกบริการได้ทันเวลา

1.2 ด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า มีการจัดการด้านบริการด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ โดยใช้วิทยุสื่อสารในการติดต่อประสานงานและรับแจ้งเหตุจากโรงพยาบาลพลและศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่น 1669 ในการติดต่อสื่อสารและในการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่ามีป้ายประชาสัมพันธ์ไปติดตามหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าและมีการส่งหนังสือให้ผู้นำหมู่บ้านประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ

1.3 ด้านบุคลากรและการอบรมพบว่า บุคลากรกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่ามีการส่งเข้าอบรมเป็นประจำเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและผู้ป่วยโดยอบรมกับโรงพยาบาลพลและโรงพยาบาลขอนแก่นเป็นประจำ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า ในการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนให้ความร่วมมือมากขึ้น สนใจมากขึ้น ในเรื่องของการแจ้งเหตุและการให้ข้อมูล ผู้ประสพภัยและประชาชนเริ่มรู้และให้ความสำคัญกับระบบการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินมากขึ้น

2. ปัญหาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ ในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)

2.1 ด้านระบบการแจ้งเหตุพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการการให้ข้อมูลผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแก่เจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้องในการรับแจ้งเหตุในการสอบถามข้อมูลของผู้ป่วยมากเกินไป

2.2 ด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์พบว่า ปัญหาในการติดต่อสื่อสารจะเป็นเรื่องสัญญาณการสื่อสารไม่ค่อยดีทำให้ในการติดต่อกับศูนย์สั่ง1669 เข้าไป ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ยังน้อยอยู่และยังไม่ทั่วถึง

2.3 ด้านบุคลากรและการอบรมพบว่าปัญหาของบุคลากรมีน้อยมาก ปัญหาของบุคลากรบางคนละเลยในหน้าที่ในการทำงานปัญหาของการจัดอบรมยังไม่มียงบประมาณเพียงพอต่อการจัดอบรม ในการจัดฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่กู้ชีพมีน้อย

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ปัญหาส่วนมากชุมชนส่วนมากยังไม่เข้าใจในระบบแจ้งเหตุชุมชนส่วนมากไม่ให้ความสนใจในเรื่องการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินเท่าที่ควร

3. แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น

3.1 แนวทางการพัฒนาระบบการแจ้งเหตุ พบว่า จะต้องให้เจ้าหน้าที่ออกไปแนะนำให้ประชาชนโทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่นโทรศัพท์สายด่วน 1669 จะดีที่สุดเพราะศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจะให้ลำดับในการออกเหตุมาเลย ทำให้ในการออกบริการได้อย่างรวดเร็ว

3.2 แนวทางการพัฒนาระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า ให้มีความทันสมัยมากขึ้นและมีความรวดเร็วมากขึ้นในการประชาสัมพันธ์จะต้องมีการออกไปให้ความรู้แก่ประชาชนให้มากขึ้น

3.3 แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากรและการอบรมพบว่า จะเน้นในเรื่องของการเพิ่มความรู้ในการอบรม ในด้านการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินให้กับบุคลากรเพื่อให้บุคลากรทำงานได้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้นและเพิ่มการอบรมให้มากขึ้น

3.4 แนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล โคกสง่าต้องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่อง การแจ้งเหตุได้ถูกต้องและการให้ข้อมูลผู้ป่วยได้ดีและถูกต้องชุมชนควรให้ความสำคัญกับเรื่องการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินให้มากขึ้น

อภิปรายผล

การบริหารจัดการการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านระบบการแจ้งเหตุพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า มีการจัดการด้านระบบการแจ้งเหตุในการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน(EMS)โดยถ้าเกิดอุบัติเหตุหรือมีผู้ป่วยฉุกเฉินในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าหรือบริเวณใกล้เคียงให้โทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่นโทรศัพท์สายด่วน 1669 หรือโทรติดต่อเข้ามาที่โทรศัพท์สายตรงศูนย์กู้ชีพตำบลโคกสง่า (EMS) 093-4801887 โดยให้แจ้งบอกสถานที่ ชื่อผู้ป่วยอาการของผู้รับบริการ อายุ เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ให้แก่เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ เพื่อที่เจ้าหน้าที่กู้ชีพจะได้ออกบริการได้ทันเวลา ด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า มีการจัดการด้านบริการด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ โดยใช้วิทยุสื่อสารในการติดต่อประสานงานและรับแจ้งเหตุจากโรงพยาบาลพลและศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่น 1669 ในการติดต่อสื่อสารและในการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่ามีป้ายประชาสัมพันธ์ไปติดตามหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าและมีการส่งหนังสือให้ผู้นำหมู่บ้านประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ ด้านบุคลากรและการอบรมพบว่า บุคลากรกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่ามีการส่งเข้าอบรมเป็นประจำเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและผู้ป่วยโดยอบรมกับโรงพยาบาลพลและโรงพยาบาลขอนแก่นเป็นประจำด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า ในการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน

ให้ความร่วมมือมากขึ้น สนใจมากขึ้น ในเรื่องของการแจ้งเหตุและการให้ข้อมูล ผู้ประสบภัยและประชาชนเริ่มรู้ และให้ความสำคัญกับระบบการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินมากขึ้นสอดคล้องกับ วรพล สารสวัสดิ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน:กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการการบริการการแพทย์ฉุกเฉินและ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการบริการ การแพทย์ฉุกเฉิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการบริการด้านการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ด้านการ ให้ข้อมูลพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการบริการด้านการบริการการแพทย์ฉุกเฉินเกี่ยวกับการให้ข้อมูล ผู้ป่วยสถานภาพของผู้ป่วย ข้อมูลประจำตัวทั่วไปของผู้ป่วยทั้งอาการเจ็บป่วย เจ็บฉุกเฉินและอุบัติเหตุ โดยการโท แจ้งกับเจ้าหน้าที่กู้ชีพกู้ภัยเพื่อรับการบริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์เมื่อได้จากเสียงตามสายแล้ว ก็จะไปบอกต่อกับเพื่อนบ้าน ช่วยแจกแผ่นพับใบปลิว ด้านการ สนับสนุนทรัพยากร พบว่าผู้ให้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร เช่น ด้านงบประมาณค่าตอบแทน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ด้านการสนับสนุนงานเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย พบว่าผู้ให้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมใน การการสนับสนุนงานเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย เช่น ด้านการอำนวยความสะดวกในด้านการจราจรช่วยยก เปลผู้ป่วยช่วยพยุงผู้ป่วย

ปัญหาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถ กู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านระบบ การแจ้งเหตุพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการการให้ข้อมูลผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแก่เจ้าหน้าที่ไม่ ถูกต้องในการรับแจ้งเหตุในการสอบถามข้อมูลของผู้ป่วยมากเกินไปด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า ปัญหาในการติดต่อสื่อสารจะเป็นเรื่องสัญญาณการสื่อสารไม่ค่อยดีทำให้ในการติดต่อกับศูนย์สั่ง 1669 เข้าไป ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ยังน้อยอยู่และยังไม่ทั่วถึงด้านบุคลากรและการอบรมพบว่าปัญหาของบุคลากรมี น้อยมาก ปัญหาของบุคลากรบางคนละเลยในหน้าที่ในการทำงานปัญหาของการจัดอบรมยังไม่มั่งบประมาณ เพียงพอต่อการจัดอบรม ในการจัดฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่กู้ชีพมีน้อย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ปัญหาส่วนมากชุมชนส่วนมากยังไม่เข้าใจในระบบแจ้งเหตุ ชุมชนส่วนมากไม่ให้ความสนใจในเรื่องการให้บริการรถ กู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินเท่าที่ควร สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และคณะ (2552) ในปัญหาอุปสรรค ดังนี้ 1. ขาดเจ้าภาพและงบประมาณที่จะพัฒนาและจัดการระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างครบวงจร ยังมีความ สับสนในบทบาทของ สพล. ว่าเป็นองค์กรในการกำหนดนโยบายและพัฒนาระบบ หรือเป็นหน่วยบริหารบริการ การแพทย์ฉุกเฉิน ในระดับนโยบายก็ยังให้ความสำคัญเฉพาะด้านผู้ป่วยอุบัติเหตุเป็นหลัก บริการผู้ป่วยฉุกเฉินได้ ถูกละเลย มีการพัฒนาน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุ 2. ด้านบุคลากร แพทย์เป็นบุคลากร สำคัญ และเป็นหัวหน้าทีมในการดูแลผู้ป่วยที่ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ซึ่งเป็นด่านหน้าในการดูแลผู้ป่วยทั้งในและ นอกเวลา แต่แพทย์ที่ให้บริการในห้องฉุกเฉินส่วนใหญ่ ยังคงเป็นแพทย์ใช้ทุน สำหรับการดูแลระบบการแพทย์ ฉุกเฉินเฉพาะโรคนั้น ยังไม่มีตำแหน่งพยาบาลผู้ดูแลโครงการ (Case Manager) รองรับ 3. ระบบการให้บริการ ณ จุดเกิดเหตุ และการนำส่งโรงพยาบาลยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งในด้านประสิทธิภาพของระบบส่งการประสิทธิภาพ ของการใช้ประเภที่มกู้ชีพ ความปลอดภัยของรถพยาบาลฉุกเฉิน รวมถึงศักยภาพของทีมกู้ชีพในการให้บริการ 4. การประสานงานรับส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลต้นทางและปลายทางยังขาดประสิทธิภาพ ระบบการสื่อสารยังไม่ เหมาะสม และไม่ทันสมัย

แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการพัฒนาระบบการแจ้งเหตุ นั้น จะต้องให้เจ้าหน้าที่ออกไปแนะนำให้ ประชาชนโทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่นโทรศัพท์สายด่วน 1669 จะดีที่สุด เพราะศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจะให้ลำดับในการออกเหตุมาเลย ทำให้ในการออกบริการได้อย่างรวดเร็วแนว

ทางการพัฒนาระบบการสื่อสาร พบว่า ให้มีความทันสมัยมากขึ้นและมีความรวดเร็วมากขึ้นในการประชาสัมพันธ์ จะต้องมีการออกไปให้ความรู้แก่ประชาชนให้มากขึ้นแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร พบว่า จะเน้นในเรื่องของการเพิ่มความรู้ในการอบรมในด้านการให้บริการกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินให้กับบุคลากรเพื่อให้บุคลากรทำงานได้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้นและเพิ่มการอบรมให้มากขึ้นแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า ต้องการพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่อง การแจ้งเหตุได้ถูกต้องและการให้ข้อมูลผู้ป่วยได้ดีและถูกต้อง ชุมชนควรให้ความสำคัญกับเรื่องการให้บริการกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินให้มากขึ้น สอดคล้องกับ การจัดระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของ สมชาย กาญจนสุต (2560) กล่าวว่า ในระบบการแจ้งเหตุ คือการจัดให้มีระบบบริการแจ้งเหตุที่ง่ายต่อการจำ ง่ายต่อการเรียก ง่ายต่อการถ่ายทอดข้อมูล ง่ายต่อการได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมซึ่งอาจเป็นเพียงคำแนะนำการจัดหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินไปดูแล หรือการจัดหา ยานพาหนะเพื่อการลำเลียงนำส่งอย่างเดียว ดังนั้นในแต่ละพื้นที่ควรมีศูนย์รับแจ้งเหตุซึ่งสามารถรับแจ้งเหตุจาก ประชาชนได้ด้วยหมายเลขที่จำง่าย เช่น 191 หรือ 1669 เป็นต้น โดยผู้แจ้งสามารถใช้ระบบโทรศัพท์ระบบใดก็ได้ ในการแจ้ง เมื่อแจ้งเหตุในพื้นที่หนึ่งควรตรงไปที่ศูนย์รับแจ้งเหตุของพื้นที่นั้น หากมีข้อผิดพลาดในการแจ้งจะต้องมี ระบบเชื่อมโยงต่อให้ศูนย์ที่รับผิดชอบของพื้นที่ได้รับทราบโดยเร็วที่สุด ศูนย์นี้จะต้องทำงาน 24 ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความรู้ในระดับให้คำแนะนำด้านการรักษาพยาบาลขั้นต้นได้ ประจําการ และมีผู้ตัดสินใจสั่งการและ รับผิดชอบทางการแพทย์ (แพทย์ผู้ควบคุมระบบประจําการหรือติดต่อได้ทันที) ตลอดเวลาในระบบการสื่อสาร ได้แก่ การจัดให้มีการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานระหว่างผู้ให้บริการ และระบบควบคุมทางการแพทย์ และ โรงพยาบาลที่จะนำส่ง ควรมีความสามารถในการส่งผ่านข้อมูลได้ทันทีและมีช่องทางเลือกที่ใช้สำรองในกรณีที่ ช่องสัญญาณหลักมีผู้ใช้งานอยู่ ระบบนี้ควรครอบคลุมในพื้นที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะอยู่ในหุบเขาในอาคาร ใหญ่ หรือในเมืองที่มีอาคารสูงจำนวนมาก ในปัจจุบันใช้ระบบการสื่อสารชนิด VHF ซึ่งในศูนย์รับแจ้งเหตุจะทำ หน้าที่เป็นสถานีแม่ข่ายไปในตัว ระบบนี้เป็นการสื่อสารชนิดเปิดที่ผู้อื่นในเครือข่ายสามารถรับฟังได้ตลอดเวลา ร่วมกับระบบโทรศัพท์เซลลูลาร์ซึ่งสามารถสื่อสารในรายละเอียดของผู้ป่วยแต่ละรายได้ดีในด้านบุคลากรและการ อบรม ควรคำนึงถึงบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในระบบว่าจะกำหนดให้ใครทำหน้าที่อะไร ควรคำนึงถึงบุคลากรที่มีอยู่ เดิมเป็นหลักและมองไปในอนาคตเพื่อหาความเหมาะสมที่ดีกว่า ในประเทศไทยในระยะเริ่มแรก ได้มีการพิจารณา บุคลากรที่เกี่ยวข้องในระบบและในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินเป็นระบบที่จัดทำ เพื่อชุมชน โดยโครงสร้างขององค์กรทุกภาค ชุมชนควรมีส่วนร่วมที่จะจัดให้มีการทำความเข้าใจของสมาชิกใน ชุมชนถึงประโยชน์ที่จะได้รับ การจัดกลุ่มอาสาสมัครภายในชุมชน การส่งเสริมความรู้ การเตรียมความพร้อมและการ ซ้อมแผนปฏิบัติในกรณีฉุกเฉินต่างๆ ที่อาจเกิดกับชุมชนเอง เป็นต้น ตัวแทนของชุมชนควรมีส่วนร่วมใน คณะกรรมการระบบการแพทย์ฉุกเฉินของท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

การบริหารจัดการการให้บริการกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้าน บริการกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น ด้านระบบ การแจ้งเหตุพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า มีการจัดการด้านระบบการแจ้งเหตุในการให้บริการกู้ชีพ การแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) โดยให้โทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉิน 1669 ด้านระบบการสื่อสารและ การประชาสัมพันธ์พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่ามีการจัดการด้านบริการด้านระบบการสื่อสารและการ ประชาสัมพันธ์ โดยใช้วิทยุสื่อสารในการติดต่อประสานงานและรับแจ้งเหตุจากโรงพยาบาลพลและศูนย์สั่งการ การแพทย์ฉุกเฉิน 1669 ในการติดต่อสื่อสารและในการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่ามีป้าย ประชาสัมพันธ์เปิดติดตามหมู่บ้านและมีการส่งหนังสือให้ผู้เฒ่าบ้านประชาสัมพันธ์ด้านบุคลากรและการอบรม พบว่า บุคลากรกู้ชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า มีการส่งเข้าอบรมเป็นประจำเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ

ในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและผู้ป่วยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า ในการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนให้ความร่วมมือมากขึ้น สนใจมากขึ้นในเรื่องของการแจ้งเหตุและการให้ข้อมูลผู้ประสบภัยและให้ความสำคัญกับระบบการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินมากขึ้น

ปัญหาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ของผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการในด้านบริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นด้านระบบการแจ้งเหตุพบว่าปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการให้ข้อมูลผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแก่เจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้องด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า ปัญหาในการติดต่อสื่อสารจะเป็นเรื่องสัญญาณการสื่อสารไม่ค่อยดี ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่ค่อยดีและยังไม่ทั่วถึง ด้านบุคลากรและการอบรมพบว่าปัญหาของบุคลากรมีน้อยมาก ปัญหาของการจัดอบรมยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ปัญหาส่วนมากชุมชนส่วนมากไม่เข้าใจในระบบการแจ้งเหตุ

แนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นแนวทางการพัฒนาระบบการแจ้งเหตุ พบว่า จะต้องให้เจ้าหน้าที่ออกไปแนะนำให้ประชาชนโทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการ 1669 แนวทางการพัฒนาระบบการสื่อสาร พบว่า ให้มีความทันสมัยมากขึ้นและมีความรวดเร็วมากขึ้นในการประชาสัมพันธ์จะต้องมีการออกไปให้ความรู้แก่ประชาชนให้มากขึ้นแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร พบว่า จะเน้นในเรื่องของการเพิ่มความรู้ในการอบรมให้กับบุคลากรแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า จะต้องมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่อง การแจ้งเหตุได้ถูกต้องและการให้ข้อมูลผู้ป่วยได้ดีและถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านระบบการแจ้งเหตุ ควรมีแนวทางการพัฒนาในด้านระบบการแจ้งเหตุ จะเน้นในเรื่องการแนะนำให้ประชาชนโทรแจ้งเหตุเข้าไปที่ศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่นโทรศัพท์สายด่วน 1669 จะดีที่สุดเพราะศูนย์สั่งการการแพทย์ฉุกเฉินจะให้ลำดับในการออกเหตุมาเลย ทำให้ในการออกบริการได้อย่างรวดเร็ว

1.2 ด้านระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ควรมีแนวทางการพัฒนาในด้านระบบการสื่อสาร จะเน้นในเรื่องให้มีความทันสมัยมากขึ้นและมีความรวดเร็วมากขึ้นและในการประชาสัมพันธ์จะต้องมีการออกไปให้ความรู้แก่ประชาชนให้มากขึ้น

1.3 ด้านบุคลากรและการอบรม ควรมีแนวทางการพัฒนาในด้านบุคลากร จะเน้นในเรื่องของการเพิ่มความรู้ในการอบรมในด้านการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินให้กับบุคลากรเพื่อให้บุคลากรทำงานได้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้นและเพิ่มการอบรมให้มากขึ้น

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรมีแนวทางการพัฒนาในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน จะเน้นในเรื่องการแจ้งเหตุได้ถูกต้องและการให้ข้อมูลผู้ป่วยได้ดีและถูกต้องชุมชนควรให้ความสำคัญกับเรื่องการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉินให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่าตำบลโคกสง่าและพื้นที่ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาในแนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)

2.2 ควรวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องแนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) ในพื้นที่ในจังหวัดขอนแก่นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการให้บริการรถกู้ชีพการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)

เอกสารอ้างอิง

- คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ. (2564). พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2522 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 67 หน้า 55. สืบค้นจาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/29699>.
- ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล, สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์, วิทยา ขาติบัญชาชัย, อนุชา เศรษฐเสถียร, จิตติ โฆษิตชัยวัฒน์, นริรัตน์ ธรรมโรจน์, พัฒนาวีไล อินใหม่ และประไพพร อุตมา. (2552). การวิจัยเพื่อการประเมินและพัฒนา ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน. นนทบุรี : สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย เครือสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2564). พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551. สืบค้นจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/044/1.PDF>
- วรพล สารสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงยืน.
- สมชาย กาญจนสุด. (2560). คู่มือปฏิบัติการฉุกเฉินนอกโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ: อัลทิเมทพรีนติ้ง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า. (2564). รายงานการดำเนินงานตามแผนดำเนินการ สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสง่า. สืบค้นจาก <https://khoksanga.go.th/index.php?show=announced&category=1&page=7>.

Guidelines for teaching the history of the early Ayutthaya period Using ready-made lesson teaching materials for Mathayom 5 students at educational institutions in Surin Province

Phra Nipitphon Thuechalad^{1*}

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: eakarut5544@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the teaching methods for the history of the early Ayutthaya period using ready-made lesson materials for Mathayom 5 students and 2) to suggest the teaching methods for the history of the early Ayutthaya period using the media. Teaching ready-made lessons for Mathayom 5 students of educational institutions in Surin Province. This study is qualitative research. This study is qualitative research. There are a total of 28 key informants. The tools used to collect data were semi-structured interviews and analyzed the data descriptively. The results of the study found that: 1) Guidelines for teaching the history of the early Ayutthaya period using ready-made lesson materials should focus on presenting interesting content and related to students' experiences in daily life, taking into account the principles and the reason that content is important, it should create learning situations that apply knowledge in everyday life by creating experiences that are meaningful and can be used in various situations, using technology in teaching to create an interesting and effective learning experience. 2) The results of proposing guidelines for teaching about the history of the early Ayutthaya period using ready-made teaching media for Mathayom 5 students in educational institutions in Surin Province, including: (1) Creating interesting lessons to begin with by creating lessons with content that is relevant to students' current experiences. (2) In the finished lesson, the use of activities and projects for students should be included. Create activities and projects that give students the opportunity to learn and practice various things.

Keywords: Teaching Guidelines, History of The Early Ayutthaya Period, Teaching Materials for Ready-Made Lessons

แนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้น โดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

พระนิพิฐพนธ์ ถือฉลาด^{1*}

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: eakarut5544@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีทั้งหมด 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) แนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปการสอนควรมุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนในชีวิตประจำวัน โดยมีการคำนึงถึงหลักการและเหตุผลที่ทำให้เนื้อหานั้นมีความสำคัญ ควรสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่นำความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวัน โดยการสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ต่างๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ 2) ผลการเสนอแนะแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ (1) การสร้างบทเรียนที่มีความน่าสนใจเริ่มต้นด้วยการสร้างบทเรียนที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนในปัจจุบัน (2) ในบทเรียนสำเร็จรูปควรแทรกการใช้กิจกรรมและโครงการสำหรับนักเรียนสร้างกิจกรรมและโครงการที่ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติการต่างๆ

คำสำคัญ: แนวทางการสอน, ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้น, สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูป

© 2022 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

การเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชาติเราอย่างลึกซึ้ง ศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (กิตติคุณ รุ่งเรืองและคณะ, 2560) แต่การสอนเรื่องนี้อาจเป็นที่ท้าทายต่อครูในการนำเสนอข้อมูลให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจในปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีและสื่อการสอนมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปเป็นหนึ่งในวิธีการที่สามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพสูงสุดให้แก่ นักเรียนได้ (ศุภณัฐ พานา, 2560) การนำเสนอเนื้อหาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นผ่านสื่อการสอนที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในที่นี่ การวิจัยเน้นไปที่การพัฒนาแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้น โดยการใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อช่วยให้ครูสามารถนำเสนอเนื้อหาที่มีความยากลำบากให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่นำเสนอเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาปัจจุบัน

การสอนประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอันมากมายในการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์นักเรียนควรถูกปลูกพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์ต่อเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ การสอนควรให้โอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบและคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ การเชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับปัจจุบันการสอนควรเน้นการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับสถานการณ์ปัจจุบัน (ยุทธศิลป์ แพลนนาค และชัยรัตน์ โตศิลา, 2560) เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน การใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายการสอนควรใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น เอกสารประวัติศาสตร์ ภาพถ่าย วิดีโอ หรือหนังสือเรียน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างเชิงมุ่งหวังการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่น่าสนใจการใช้เครื่องมือการสอนที่น่าสนใจ เช่น สื่อการสอนประวัติศาสตร์แบบมัลติมีเดีย (วรลักษณ์ วิฑูวินิต และจรรย์ แสนราช, 2560) หรือการใช้เทคโนโลยีในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น การใช้สื่อการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียน จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายและนำไปสู่การเข้าใจที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นการสร้างทักษะการคิด Critically การสอนควรให้โอกาสให้นักเรียนฝึกการคิด Critically เพื่อให้พัฒนาทักษะในการตัดสินใจและการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันการสร้างความรู้ความเข้าใจถึงมูลค่าของประวัติศาสตร์การสอนควรเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในมูลค่าของประวัติศาสตร์ และความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อทราบเรื่องราวของอดีตและเพื่อเข้าใจสังคมในปัจจุบันการสอนประวัติศาสตร์ที่มีความร่วมมือระหว่างนักเรียนและครู และใช้หลักการเหล่านี้เป็นกรอบในการสอน จะช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเติบโตในมุมมองทางปัญญาและจิตใจของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ และช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต

การใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูปในการสอนบทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อสำหรับเรียนด้วยตนเอง อาจใช้สำหรับศึกษาเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ซึ่งอาจจะพบว่ามีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ตามลักษณะของการนำไปใช้ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป แบบเรียนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม โปรแกรมการสอน แบบเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น ถึงแม้จะมีชื่อเรียกแตกต่างกัน แต่ลักษณะโดยทั่วไปของบทเรียนสำเร็จรูปมีความคล้ายคลึงกัน คือเป็นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้วิธีหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายของบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ โดยครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปตามลำดับขั้น จากง่ายไปหายากเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเอง และทราบถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

ดังนั้น การสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นอาจมีความสำคัญที่จะให้นักเรียนได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับพุทธศาสนา วัฒนธรรม และการเมืองในยุคนั้น การใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปอาจเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเข้าใจของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อครูผู้สอนและผู้เรียนโดยมีการดำเนินการวิจัยต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาวิจัยการระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือสืบค้นในงานวิจัย เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยกำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลการสะสมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือการสำรวจข้อมูลโดยตรงจากภาคประชาชนหรือผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนวิจัยการกำหนดแผนการทำวิจัย เช่น การตั้งคำถามวิจัย การเลือกวิธีการสะสมข้อมูล การกำหนดตัวอย่าง และการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการเชิงปฏิบัติการทำตามแผนการทำวิจัยที่กำหนดไว้ เช่น การสำรวจข้อมูล การทดลอง หรือการสำรวจภาพรวมของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์และการอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับและอธิบายผลลัพธ์ของการวิจัยโดยใช้เครื่องมือทางสถิติหรือวิธีการอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลและการเผยแพร่การสรุปผลของการวิจัยในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่างๆ เช่น บทความวิชาการ รายงานวิจัย หรือการนำเสนอผลงานในสัมมนาหรืองานประชุมวิชาการ

1. ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มให้ข้อมูลสำคัญการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะครูบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ และนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์โดยพิจารณาจาก ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) กับประเด็นที่ต้องการประเมิน และความ เหมาะสมของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ จากนั้นจะนำผลประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ สามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนและการสำรวจก่อนที่จะเริ่มต้นเก็บข้อมูล ควรวางแผนล่วงหน้าว่าต้องการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ในด้านใดบ้างรวมถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสำรวจด้วย

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องที่สนใจ การสืบค้นข้อมูลจากเอกสารหรือการสำรวจสถานที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น บันทึกลายเสียง กล้องถ่ายภาพ หรือเครื่องบันทึกวิดีโอ

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลมาเรียบร้อยแล้ว ควรทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียน

สำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ในด้านต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเต็มประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 5 การเขียนรายงานวิจัยสรุปข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ในรายงาน และแบ่งปันข้อมูลกับผู้ที่สนใจ เช่น ชุมชนท้องถิ่น นักศึกษา หรือนักวิจัยอื่นๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาหรือการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. แนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์

การสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี เพื่อให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและเข้าใจได้ง่ายขึ้นสำหรับนักเรียนในบทเรียนอาจต้องมีการใช้ภาพประกอบที่สวยงามและแผนที่ที่ชัดเจนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเหตุการณ์และสถานที่ต่าง ๆ ในยุคนั้นได้ดียิ่งขึ้น คุณสามารถใช้แผนที่เพื่ออธิบายถึงการขยายอำนาจของอยุธยาและการเปลี่ยนแปลงของอาณาจักรได้อย่างชัดเจนการใช้สื่อการสอนแบบต่าง ๆ สามารถใช้วิดีโอสั้น ๆ หรือสไลด์โชว์เพื่อแสดงภาพรวมของเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในยุคอยุธยา หรือใช้ภาพเคลื่อนไหวเพื่อช่วยให้เหตุการณ์มีความเป็นจริงมากขึ้นในบทเรียนสำเร็จรูปสร้างกิจกรรมเสริมเพื่อกระตุ้นความคิดและการสังเกต เช่น การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ การจัดกิจกรรมสำหรับการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หรือการสร้างโจทย์เพื่อให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ สร้างเรื่องราวที่น่าสนใจและตื่นเต้นเกี่ยวกับบทเรียน เรื่องราวมักจะช่วยให้การเรียนรู้มีความสนุกสนานและน่าจดจำมากขึ้น คุณสามารถเล่าเรื่องราวของพระราชและเหตุการณ์สำคัญในยุคนั้นได้ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกประจำวันของพระราชหรือเอกสารประวัติศาสตร์อื่น ๆ เพื่อให้พวกเขามีความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นใช้เทคโนโลยีในการสอน เช่น การใช้แผนที่อินเตอร์แอ็กทีฟ หรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประวัติศาสตร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนให้นักเรียนมีโอกาสดูและแสดงความคิดเห็น และสามารถถกเถียงประเด็นปัญหาต่างๆ

2. ผลการเสนอแนะแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

การใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพสูงสุดการใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปขึ้นอยู่กับลักษณะของบทเรียนและลักษณะของผู้เรียนด้วยการใช้วิดีโอสามารถแสดงภาพเคลื่อนไหวและเสียงได้ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างน่าสนใจและเข้าใจง่ายมากขึ้นการสร้างสื่อที่เชื่อมโยงกับการกระทำของผู้เรียน เช่น การใช้แอปพลิเคชันที่ตอบสนองต่อการกระทำของผู้ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมและน่าสนใจ การใช้การจำลองเสมือนจริง หรือการใช้เกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือสื่อสารสังคม และพื้นที่เสมือน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์เนื้อหาและแบ่งปันความรู้กันดังนั้นการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนอย่างมาก

ภาพประกอบในบทเรียนมีบทบาทอย่างไรในการช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาภาพประกอบช่วยให้ข้อมูลที่ซับซ้อนเป็นเรื่องที่เข้าใจง่ายขึ้น โดยการแสดงภาพและกราฟิกสามารถช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ชัดเจนภาพประกอบที่น่าสนใจสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนและทำให้พวกเขาตั้งใจในการเรียนรู้มากขึ้นการใช้ภาพประกอบช่วยให้ข้อมูลเป็นรูปภาพและทำให้มันมีความจำที่ยาวนานมากขึ้นเนื่องจากมนุษย์มักจดจำภาพได้ดีกว่าข้อความภาพประกอบสามารถใช้เพื่ออธิบายและแสดงตัวอย่างให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อที่น่าสนใจใน

ภาพภาพประกอบสามารถใช้สร้างสถานการณ์ที่จำลองได้ เช่น การใช้ภาพเคลื่อนไหวหรือการจำลองเหตุการณ์เพื่อให้เด็กเรียนมีความเข้าใจและตอบสนองต่อเนื้อหาได้มากขึ้นการใช้ภาพประกอบในบทเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กเรียนเข้าใจเนื้อหาได้โดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การใช้แผนผังความคิดในบทเรียนสำเร็จรูปสามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาแผนผังความคิดช่วยในการจัดเก็บและองค์รวมข้อมูลที่สำคัญในเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยมีการจัดเรียงข้อมูลเป็นลำดับที่มีระเบียบ เช่น การแยกหมวดหมู่หรือการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันการสร้างแผนผังความคิดช่วยในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาโดยการสร้างภาพรวมที่ชัดเจนและการเชื่อมโยงที่เป็นระเบียบ ซึ่งช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้ดีขึ้น

การแทรกเกมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับบทเรียนประวัติศาสตร์ตอนต้นเกมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับบทเรียนประวัติศาสตร์ตอนต้นควรมีลักษณะที่ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานและน่าสนใจเพื่อกระตุ้นความรู้และความสนใจของเด็กเรียนในหัวข้อที่ศึกษาอย่างประวัติศาสตร์

การใช้การสนทนากลุ่มเข้าไปในบทเรียนสำเร็จรูปการสร้างบรรยากาศในการสนทนาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะบรรยากาศที่ดีสามารถส่งผลต่อความเข้าใจระหว่างผู้เข้าร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างความสุขและความพึงพอใจในการสนทนาด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีในการสนทนาสามารถทำได้ผ่านหลายวิธี เช่นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าร่วมการสนทนา การให้ความเป็นอกเป็นใจและการฟังเสียงเรียกเชิญของผู้อื่น การใช้ภาษาที่สุภาพและเคารพ และการสร้างช่องทางสื่อสารที่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศที่เป็นสิ่งที่ทุกคนรู้สึกสบายใจและเปิดกว้างสำหรับการแสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญด้วย เพื่อให้ทุกคนรู้สึกสนุกสนานและมีส่วนร่วมในการสนทนา บรรยากาศที่ดีจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการแก้ปัญหาหรือเรื่องที่ถกพุดถึงในการสนทนา

การสร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างไรจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จรูปการสร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ เนื่องจากมันช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจขึ้น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้พวกเขาเสนอและเลือกหัวข้อหรือโครงการที่ต้องการศึกษาหรือทำ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขารู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการการเรียนรู้ของตนเอง

การใช้ใบงานเป็นสื่อสร้างสรรค์สามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาการใช้ใบงานเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์การเรียนรู้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพอย่างมาก เนื่องจากมันช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น ด้วยการใช้ใบงานในการเรียนการสอนนักเรียนสามารถได้ลงมือทำงานและเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาอย่างเข้มงวดการใช้ใบงานเป็นสื่อสร้างสรรค์สามารถช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันและประสบการณ์ส่วนตัวของพวกเขาได้มากขึ้นด้วย นอกจากนี้การใช้ใบงานที่สร้างสรรค์ยังสามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาที่นักเรียนสามารถใช้ในชีวิตจริงได้

การใช้การเล่าเรื่องแทรกในบทเรียนสำเร็จรูปในการสอนประวัติศาสตร์การใช้การเล่าเรื่องแทรกในบทเรียนสำเร็จรูปในการสอนประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างน่าสนใจและจดจำได้ดีขึ้น ด้วยการนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจจากอดีตที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาในบทเรียนประวัติศาสตร์นักเรียนสามารถเข้าใจและต่อยอดได้ในวัตถุประสงค์และความสำคัญของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้นด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องที่นำเสนอและมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ เช่น การใช้การเรียงรูปแบบสัมผัสโดยใช้วัตถุของสมัยนั้น การใช้เสียงเหมือนจริง หรือการใช้ภาพเคลื่อนไหว ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าจดจำ อย่างไรก็ตาม การเล่าเรื่องควรเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ไม่ใช่แค่การรับฟังเท่านั้น การถามคำถาม

ที่สะท้อนความเข้าใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีการวิเคราะห์และคิดอย่างลึกซึ้งเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การถาม "ทำไมเหตุการณ์นี้ถึงเกิดขึ้น" หรือ "การเหตุการณ์ที่นำไปสู่ผลกระทบทางประวัติศาสตร์มีอะไรบ้างนอกจากนี้ยังสามารถใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเพื่อเสริมสร้างทักษะการติดตามเชิงตัวเลขและความเข้าใจในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ เช่น การเล่าเรื่องในลักษณะของเรื่องราวที่มีช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูลให้เข้าใจได้อย่างถูกต้องด้วยการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องอย่างมีประสิทธิภาพการสอนประวัติศาสตร์จะเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพสูงสำหรับนักเรียน

การสร้างบทเรียนที่มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ชัดเจนกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ในบทเรียนโดยให้เน้นที่การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบการแบ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ แบ่งเนื้อหาในบทเรียนออกเป็นส่วนๆ และจัดเรียงให้มีความเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การแบ่งเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เป็นส่วนๆ เช่น สมัยโบราณ สมัยกลาง และสมัยใหม่สร้างแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบที่เป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนรู้ได้ และทดสอบความเข้าใจให้ข้อคิดเห็นและแก้ไขให้โอกาสให้นักเรียนให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทเรียน เพื่อช่วยให้พัฒนาการเรียนรู้ของพวกเขาได้มากขึ้นการใช้หลักการเหล่านี้จะช่วยให้บทเรียนมีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลอย่างถูกต้องและสมบูรณ์อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

แนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า แนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปการสอนควรมุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนในชีวิตประจำวันโดยมีการคำนึงถึงหลักการและเหตุผลที่ทำให้เนื้อหานั้นมีความสำคัญการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายการสอนควรสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันโดยการสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ต่างๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ จุฬามาต อนุกุลวรรณะ และคณะ (2564) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ครูผู้สอนที่เน้นการสอนแบบบรรยายใช้สื่อการสอนจากหนังสือเป็นหลักสื่อการเรียนรู้จากชุมชน ปราชญ์ชุมชน ไม่ได้นำมาใช้ในการสอน ดังนั้นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชุมชน และสร้างรูปแบบการอนุรักษ์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนไม่ให้สูญหายไป เรียนรู้และทำงานร่วมกับคนในชุมชนอย่างเป็นระบบ ควรเปิดโอกาสให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากมวลประสบการณ์ของพลเมืองชุมชนต้นแบบ เมื่อผลการเรียนรู้สำเร็จแล้วควรมีการแบ่งปันความรู้ขยายแนวคิด ให้กับผู้อื่นเพื่อการสืบทอดแนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ผลการเสนอแนะแนวทางการสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นโดยใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ควรมีการการสร้างบทเรียนที่มีความน่าสนใจเริ่มต้นด้วยการสร้างบทเรียนที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนในปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างเมืองที่ยิ่งใหญ่ของสมัยอยุธยา หรือการเข้าใจถึงการพัฒนาวัฒนธรรมในยุคสมัยนอกจากนี้ในบทเรียนสำเร็จรูปควรแทรกการใช้กิจกรรมและโครงการสำหรับนักเรียนสร้างกิจกรรมและโครงการที่ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติการต่างๆ เช่น การนำเสนอโครงการการวาดร่างที่เกี่ยวข้องกับสมัยอยุธยา หรือการจำลองการสร้างพระราชวังการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เลียนแบบสถานการณ์ในสมัยอยุธยา เช่น การเลียนแบบการเคลื่อนไหวของกองทัพในสมัยอยุธยาเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมสร้างสถานการณ์ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาและสรุปเหตุการณ์สำคัญของสมัยอยุธยาตอนต้นเอง สอดคล้องกับ ปิยะดา แพรดำ (2564) ศึกษาวิธีการสอนประวัติศาสตร์และอาเซียนศึกษา ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของห้องสมุดโรงเรียนวัดกิ่งแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสอนประวัติศาสตร์ และอาเซียนศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวัดกิ่งแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ ใช้การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย สัมภาษณ์ จัดกิจกรรม และสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า ในการเรียนการสอนใช้หลากหลายวิธี ดังนี้ (1) การสอนด้วยหนังสือและเอกสารผ่านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในห้องสมุด อ่านหนังสือที่นักเรียนสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และอาเซียนศึกษา (2) การสอนด้วยวีดิทัศน์ และสื่อภาพและเสียง ในรูปของซีดีและวีดีตามช่วงเวลาเวลาที่โรงเรียนและหลักสูตรกำหนด (3) การสอนด้วยระบบออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ จากสื่อในระบบออนไลน์ในห้องสมุด (4) การสอนด้วยการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องสมุดและศึกษาพื้นที่เชิงประวัติศาสตร์ชุมชน (5) การสอนแบบเชื่อมโยงบูรณาการแบบสหสัมพันธ์บนฐานของข้อมูลสู่การเรียนรู้ โดยคาดหวังให้นักเรียนเกิดการปรับตัวต่อวิถีวัฒนธรรมอาเซียนและผู้คนจากประเทศอาเซียนในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย รวมทั้งนักเรียนได้แสวงหาความรู้ในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชาติ องค์ความรู้ใหม่ คือ การบูรณาการการเรียนการสอนระหว่างอาเซียนศึกษากับประวัติศาสตร์ภายใต้กรอบแนวคิดอาณานิคมศึกษาและการศึกษาเชิงพื้นที่ภายในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่น วัดหลวงพ่โต บางพลี ประเพณีรับบัวบางพลี ชุมชนชาวมอญ สู่การศึกษาประวัติศาสตร์และอาเซียนศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจเพื่อให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นและไม่น่าเบื่อ ควรใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น ภาพถ่ายที่น่าสนใจของสถานที่ประวัติศาสตร์สำคัญ ภาพเคลื่อนไหว แผนที่ วีดิโอสื่อการสอน หรือการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้นักเรียนได้รับข้อมูลแบบมีชีวิตชีวาอย่างมากขึ้น

1.2 การใช้กิจกรรมและโครงการเสริมการสร้างกิจกรรมและโครงการเสริมที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาการเรียนรู้ เช่น การเยี่ยมชมสถานที่ประวัติศาสตร์ การจัดแสดงนิทรรศการ เขียนรายงาน หรือการเล่าเรื่องตามบทบาทของตัวละครประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสนใจของนักเรียน

1.3 การใช้เทคนิคการสอนที่สร้างสรรค์การใช้เทคนิคการสอนที่เน้นการกระตุ้นความคิด เช่น การใช้คำถามที่สะท้อนความเข้าใจของนักเรียน เชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้อยู่กับประสบการณ์จริง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 การสอนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้น สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสร้างสื่อการเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าถึงข้อมูลประวัติศาสตร์ที่หลากหลายและมีความถูกต้อง ทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนและมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.2 การใช้วิธีการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้แบบกลุ่ม โดยให้นักเรียนเลือกหัวข้อที่สนใจและนำเสนอให้กับเพื่อน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น

2.3 การใช้กิจกรรมและโปรเจกต์ที่ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาการเรียนรู้ และสร้างสรรค์ผลงานตามหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำโครงงานศิลปะ การสร้างโมเดลของสถานที่ประวัติศาสตร์ หรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพและความสนุกสนาน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรสำรวจประสบการณ์การใช้สื่อการสอนบทเรียนสำเร็จรูปในการสอนประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้นในสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ โดยเน้นการสำรวจประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพและปัญหาที่พบ เพื่อเข้าใจเหตุผลและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับการทดลองใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนใหม่ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการและลักษณะพิเศษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนต้น และการวัดผลประสิทธิภาพของวิธีการเหล่านี้ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

3.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอนแบบใหม่ที่สอดคล้องกับแนวทางการสอนที่ปรับปรุงและการตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ เช่น การสร้างซอฟต์แวร์การเรียนรู้ แอปพลิเคชันการเรียนรู้ หรือสื่อการสอนแบบแอนิเมชัน

3.4 ควรวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจผลกระทบของสื่อการสอนและวิธีการสอนวิจัยควรสำรวจผลกระทบของการใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนใหม่ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการวัดประสิทธิภาพของการเรียนรู้ การทำทนายที่พบ เช่น การปรับปรุงทักษะการคิด Critically และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.5 ควรวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแนวทางการสอนที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์การเรียนรู้การวิจัยควรสร้างแนวทางการสอนที่สามารถปรับใช้ได้กับสถานการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น การสอนแบบเว็บเพจ การสอนแบบออนไลน์ หรือการสอนแบบผสมระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์และออฟไลน์

เอกสารอ้างอิง

- กิตติคุณ รุ่งเรือง, ดร.ณิ จำปาทอง, กัญญา ลินทรัตน์ศิริกุล และสิริวรรณ ศรีพหล. (2560). การพัฒนาหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทยในหลักสูตรนานาชาติ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 7(2), 71-86.
- จุฑามาศ อนุกุลวรธกะ ชรินทร์ มั่งคั่ง และแสง แสงบุตร. (2564). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 9(2), 23-40.
- ปิยะดา แพรดำ. (2564). วิธีการสอนประวัติศาสตร์และอาเซียนศึกษา ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของห้องสมุดโรงเรียนวัดกิ่งแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ. วารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์, 1(3), 149-158.

- ยุทธศิลป์ แพลนนาค และชัยรัตน์ โตศิลา. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ศักราชที่มีต่อทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(3), 1930-1943.
- วรลักษณ์ วิฑูวินิต และจรัญ แสนราช. (2560). การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดียเสมือนจริงเรื่องประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมอยุธยา : กรณีศึกษาวัดพระราม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 2(3), 96-108.
- ศุภณัฐ พานา. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic f เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

Guidelines for the Development potential of Communiy leaders Banped Village No. 1, Banped Municipality, Muang District, Khon Kaen Province

Chanasnun Sirisomparn^{1*}

¹Northeastern University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: khuanjai13942@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to study the potential of community leaders and guidelines for developing the potential of community leaders in Ban Ped, Village No. 1, Ban Ped Subdistrict Municipality, Mueang District, Khon Kaen Province. This research is qualitative research. A total of 30 people provided information, including the mayor of Ban Ped Subdistrict Municipality, the Permanent Secretary of Ban Ped Subdistrict Municipality, village headmen, monks, community committee chairmen, public health volunteers in the women's housewife group, teachers, and citizens. The research instrument used was an interview form, descriptive data analysis. The results of the study found that 1) The potential of Ban Ped community leaders found that community leaders have the potential to develop and solve community problems. There is always a survey of problems within the community and the needs of the people. And a meeting of leaders in the village was arranged to coordinate in various matters and exchange opinions to use the plans or results obtained to further develop the community. 2) Guidelines for developing the potential of Ban Ped community leaders found that (1) the community should be developed to be strong socially and economically (2) there should be a community forum established to listen and exchange ideas between community leaders and the people in community and (3) people should be more involved in community activities and plans.

Keywords: Development Guidelines, Potential, Community Leaders

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ชนันท์ ศิริสมการ^{1*}

¹มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: khuanjai13942@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของผู้นำชุมชนและแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 29 คน 1 รูป ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเปิด ปลัดเทศบาลตำบลบ้านเปิด ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ประธานกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขกลุ่มสตรีแม่บ้าน ครู และประชาชนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) ศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด พบว่า ผู้นำชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการสำรวจปัญหาภายในชุมชนและความต้องการของประชาชนอยู่เสมอ และได้มีการนัดประชุมแกนนำในหมู่บ้านให้ประสานงานในด้านต่างๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อนำแผนงานหรือผลสรุปที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป 2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด พบว่า (1) ควรพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ (2) ควรมีการจัดตั้งเวทีประชาคมเพื่อรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน และ (3) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม แผนงานของชุมชนมากขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ศักยภาพ, ผู้นำชุมชน

© 2022 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีประชากรจำนวน 1,798,014 เป็นเพศชาย 888,499 เป็นเพศหญิง 909,515 คน จำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอำเภอทั้งสิ้น 26 อำเภอ ขอนแก่นเป็นจังหวัดศูนย์กลางปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ ที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นอีกจังหวัดหนึ่งของภูมิภาค นอกจากจะมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในบริเวณศูนย์กลางของภาคอีสานแล้ว ยังเป็นจังหวัดศูนย์กลางทางการศึกษาและเทคโนโลยีของภูมิภาคที่มีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, 2564) จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำในแต่ละชุมชนอยู่เสมอ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงภาวะต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ให้ดีขึ้น

การเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำชุมชน คือ การทำให้ผู้นำชุมชนมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นหรือทำให้ผู้นำชุมชนมีการปรับปรุงความสามารถในการทำหน้าที่หรือเข้าไปมีบทบาทให้กับชุมชนได้ดีขึ้น ซึ่งสามารถทำได้โดยการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลิกภาพ การติดต่อสื่อสาร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการกระตุ้นให้ชาวชุมชนในท้องถิ่นได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีทักษะ มีวุฒิภาวะในการเป็นผู้นำ สามารถติดต่อสื่อสารทั้งภายในชุมชน และภายนอกชุมชนได้เป็นอย่างดี เพื่อที่จะนำชุมชนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ขณะเดียวกันก็ต้องทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความพึงพอใจในงานที่ผู้นำชุมชนทำด้วย จำเป็นต้องประเมิน

ความสามารถของผู้นำให้รู้ว่ามีจุดแข็งอะไรที่ต้องส่งเสริมสนับสนุน และมีจุดอ่อนอะไรที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ที่สำคัญของการพัฒนาเพื่อให้รู้ทันความเป็นไปของโลกในอนาคต การที่ชุมชนจะเข้มแข็งและเกิดการพัฒนาขึ้นขึ้นอยู่กับผู้นำชุมชน การพัฒนาจะไม่เกิดขึ้นหากผู้นำชุมชนไม่มีความสามารถ ส่วนมากแล้วอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน ไม่ใช่อุปสรรคภายนอก แต่มักเกิดจากอุปสรรคภายในของตัวบุคคลเอง คือ การขาดความมั่นใจในตัวเอง ขาดความเชื่อมั่น และบางครั้งก็ไปให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกมากเกินไป เช่น ไม่กล้าพูดต่อหน้าประชาชนในที่ประชุม เพราะคิดว่าคนฟังจะเก่งกว่าเรา หรือกลัวจะพูดผิดบ้าง พูดได้ไม่ดีบ้าง ดังนั้นศัตรูของการพัฒนาของผู้นำที่สำคัญคือ ตัวเราเอง และความคิด ที่บั่นทอนความมั่นใจในตนเอง (ชาญชัย อาจินสมภาร, 2553)

ดังนั้น ผู้นำของชุมชนจึงมีความสำคัญในงานพัฒนาชุมชน ถ้าชุมชนมีผู้นำที่ดีมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน รวมถึงมีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำ ก็สามารถทำให้ชุมชนนั้นๆ ขับเคลื่อนงานพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าชุมชนใดมีผู้นำที่ไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ก็จะทำให้การพัฒนาในชุมชนนั้นขับเคลื่อนไปได้ช้า และสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาชุมชน คือ การร่วมมือกันของคนในชุมชน คนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมและร่วมมือกันในทุกๆ การกระทำในการพัฒนาด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน แล้วได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในเบื้องต้น เพื่อหาข้อมูลในการที่จะตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการวิจัย จึงเลือกพื้นที่ชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นในการศึกษา เพราะ ชุมชนแห่งนี้มีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเป็นหมู่บ้านที่มีการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงมีความสนใจจะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบล บ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 29 คน 1 รูป ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเปิด 1 คน ปลัดเทศบาลตำบลบ้านเปิด 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน พระสงฆ์ 1 รูป ประธานกรรมการชุมชน 3 คน อาสาสมัครสาธารณสุข 3 คน กลุ่มสตรีแม่บ้าน 3 คน ครู 2 คน ประชาชน 15 คน การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยเชิงคุณภาพขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ (ชาย โพธิ์สีตา, 2550)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์บริบทของสถานที่ที่วิจัย การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลทฤษฎี
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางใน การสร้างเครื่องมือและแนวทางในการวิจัย

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย เช่น แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต โดยพิจารณากำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. เสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคเหนือถึงนายกเทศมนตรี ถึงผู้ใหญ่บ้าน บ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลหัตถ์ภูมิจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและจากเอกสารอื่นๆ
3. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและจากแนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1. วิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์ หากมีประเด็นใดที่ไม่ชัดเจนได้ดำเนินการซักถามประเด็นนั้นๆต่อไป (Probe) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แนวทางการสัมภาษณ์ การสังเกต การจดบันทึก ภาคสนาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อหาข้อสรุปในหมวดหมู่และระหว่างหมวดหมู่ และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 29 คน 1 รูป เป็นชายจำนวน 13 คน หญิงจำนวน 17 คน อายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี มากที่สุด (10 คน) รองลงมา อายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี (8 คน) อายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี (3 คน) อายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี (3 คน) อายุอยู่ในช่วง 20-29 ปี (3 คน) อายุอยู่ในช่วง 10-19 ปี (2 คน) อายุอยู่ในช่วง 70-79 ปี (1 คน) ระดับการศึกษา พบว่า จบมัธยมศึกษามากที่สุด (11 คน) รองลงมาประถมศึกษา (9 คน) ปริญญาตรี (8 คน) ปริญญาโท (1 คน) ปริญญาเอก (1 คน) สถานภาพ พบว่า สมรสมากที่สุด (21 คน) โสด (9 คน) อาชีพ พบว่า เกษตรกรมากที่สุด (8 คน) รองลงมาธุรกิจส่วนตัว (7 คน) รับราชการ (4 คน) รับจ้างทั่วไป (4 คน) แม่บ้าน (2 คน) นักศึกษา (2 คน) นักเรียน (2 คน) หน่วยงานเอกชน (1 คน)

1. ศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเปิด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.1 ศักยภาพด้านการบริหารจัดการชุมชน ผลการวิจัย พบว่า ผู้นำชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการสำรวจปัญหาภายในชุมชน และความต้องการของประชาชนอยู่เสมอ ได้มีการนัดประชุมแกนนำในหมู่บ้านให้ประสานงานในด้านต่างๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อนำแผนงานหรือผลสรุปที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป และได้จัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกดี นำมาซึ่งความเข้มแข็งและมีศักยภาพของชุมชน

1.2 ศักยภาพด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนมีศักยภาพด้านการศึกษา โดยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางการเมืองและการบริหารเพื่อนำแนวทางมาแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเอง อาศัยอยู่ และเข้าร่วมการประชุมกับทางเทศบาล เวลามีโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ และมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ๆ

1.3 ศักยภาพด้านภาวะผู้นำ บทบาทหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนมีศักยภาพด้านภาวะผู้นำ บทบาทหน้าที่สูง โดยการผลักดัน กระตุ้น ให้ประชาชนเกิดความร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน มีการประสานงานที่ได้รับมอบหมายมาชี้แจงให้แก่กลุ่มแกนนำในชุมชน และประชาสัมพันธ์ข่าวในด้านต่างๆ ให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบอย่างทั่วถึง และสามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่ประชาชนที่เดือดร้อนได้เป็นอย่างดี

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบล บ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2.1 ด้านการบริหารจัดการชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ควรพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ มีอาชีพเสริม รายได้เสริมเกิดขึ้น เกิดการอยู่ดี กินดีของคนในชุมชน ควรมีการจัดตั้งเวทีประชาคม เพื่อรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขและตอบสนอง ปัญหาของชุมชน และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม แผนงานของชุมชนมากขึ้น

2.2 ด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ควรมีความคิดกว้างไกลและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะนำมา พัฒนาชุมชนอยู่เสมอ และจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคลากรครูมาบรรยายให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็น แนวทางในการทำงาน และควรเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ จะทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพมากขึ้นกว่าเดิม

2.3 ด้านภาวะผู้นำ บทบาทหน้าที่ ผลการวิจัย พบว่าควรมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ควรมีความอดทน มุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค พร้อมทั้งจะเสียสละแรงกายต่อความยากลำบาก ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมในชุมชน และควรกล้าทำ กล้าพูด กล้ายอมรับผิดหรือคำติเตียน เมื่อมีความ ผิดพลาด หรือบกพร่อง ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องควร

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้พบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้นำชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการสำรวจปัญหาภายในชุมชน และความต้องการของประชาชนอยู่เสมอ ได้มีการนัดประชุมแกนนำในหมู่บ้านให้ประสานงานในด้านต่างๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อนำแผนงานหรือผลสรุปที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป และได้จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคี นำมาซึ่งความเข้มแข็งและมีศักยภาพของชุมชน ทั้งนี้สรุปได้ว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถนพ อินทร์วรรณ (2552) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาผู้นำในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านใหม่สัมมะนะ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ต่างคนต่างทำงานไม่มีการประสานงานการทำงานร่วมกัน เกิดความขัดแย้งภายใน ทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเอง แต่มีจุดเด่นที่สำคัญคือ ความมุ่งมั่นและตั้งใจของแกนนำสำคัญ ที่อยากเห็นรูปแบบวิธีการทำงานของแกนนำหรือผู้นำได้เข้ามามีส่วนร่วมของการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชน จึงทำให้เกิดการคิดกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้นำได้นำมาเป็นบทเรียนร่วมกับชุมชน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้นำหรือการสร้างผู้นำได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างกระบวนการทำงานที่เน้นให้ชุมชนทุกภาคส่วน ได้เกิดความตระหนักกับปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน และเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนต่อไป และผู้นำชุมชนมีศักยภาพด้านการศึกษา โดยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางการเมืองและการบริหารเพื่อนำแนวทางมาแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเองอาศัยอยู่ และเข้าร่วมการประชุมกับทางเทศบาล เวลาามีโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการฝึกอบรม

ถ่ายทอดความรู้ และมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ๆ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ ถิ่นหัวเสือ (2548) ได้วิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชน ตำบลบ้านประกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายมีปัญหาด้านการขาดความรู้ และทักษะในการเขียนโครงการ การถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนยังทำได้ไม่ดี และการบริหารจัดการองค์กรชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายจึงต้องการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถทั้ง 3 ด้านให้สูงขึ้น 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำชุมชนได้แก่ การอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ และการกระตุ้นเสริมแรงจากผู้วิจัยเป็นระยะและ 3) ผลการประเมินประสิทธิผลของยุทธศาสตร์การพัฒนาที่นำไปใช้พบว่า ผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนามีความ ความเข้าใจในการเขียนโครงการ การถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน และการบริหารจัดการองค์กรชุมชนสูงขึ้น และผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนามีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเขียนโครงการเพื่อของบประมาณนำมาพัฒนาชุมชนได้ดีขึ้น สามารถและเขียนสาระความรู้และข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนได้ดีขึ้น และสามารถบริหารจัดการกลุ่มองค์กรชุมชนที่ตนเป็นผู้นำหรือเกี่ยวข้องได้ดีขึ้นและเกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในชุมชน ได้แก่ ชุมชนได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ มากขึ้นประชาชนได้รับได้รับรู้ข้อมูลของทางราชการทั่วถึง มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น มีการประสานงานที่ได้รับมอบหมายมาชี้แจงให้แก่กลุ่มแกนนำในชุมชน และประชาสัมพันธ์ข่าวในด้านต่างๆ ให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบอย่างทั่วถึง และสามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่ประชาชนที่เดือดร้อนได้เป็นอย่างดี

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าควรพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ มีอาชีพเสริม รายได้เสริมเกิดขึ้น เกิดการอยู่ดี กินดีของคนในชุมชน ควรมีการจัดตั้งเวทีประชาคมเพื่อรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขและตอบสนองปัญหาของชุมชน และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม แผนงานของชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ อดิรัตน์ สีสาน (2557) ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นและแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่าบทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ แนะนำส่งเสริมการพัฒนาอาชีพใหม่ๆ ให้กับชุมชน ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ จัดการแข่งขันกีฬา เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคีกัน และแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีความคิดที่กว้างไกล มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และควรสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน และแสวงหาสิ่งใหม่ๆ เพื่อที่จะนำมาพัฒนาอาชีพ ให้มีรายได้เพิ่มแก่คนในชุมชน ควรหมั่นศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจให้มาก และควรจัดหาวิทยากรมาบรรยาย มาให้ความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติมควรมีความคิดกว้างไกลและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะนำมาพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ และจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคลากรครูมาบรรยายให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน และควรเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ จะทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพมากขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำรอง คำสมหมาย (2541) ได้ศึกษาเรื่องการเพิ่มบทบาทของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยศึกษาถึงบทบาทของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่เป็นจริง และบทบาทตามความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์กำหนดเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมแทรกแซงเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมแทรกแซงประกอบด้วย การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การส่งเสริมให้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนา และการนิเทศติดตามผล และหลังจากได้นำแนวทางจัดกิจกรรมแทรกแซงดังกล่าวไปปฏิบัติการ ผลทำให้ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมีบทบาทในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแทรกแซงจนส่งผลให้เกิดกิจกรรมพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมาก

สรุปผลการวิจัย

ศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้นำชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการสำรวจปัญหาภายในชุมชน และความต้องการของประชาชนอยู่เสมอ ได้มีการนัดประชุมแกนนำในหมู่บ้านให้ประสานงานในด้านต่างๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อนำแผนงานหรือผลสรุปที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป และได้จัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคี นำมาซึ่งความเข้มแข็งและมีศักยภาพของชุมชน

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ควรพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ มีอาชีพเสริม รายได้เสริมเกิดขึ้น เกิดการอยู่ดี กินดีของคนในชุมชน ควรมีการจัดตั้งเวทีประชาคมเพื่อรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขและตอบสนองปัญหาของชุมชน และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม แผนงานของชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ปฏิบัติ

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการชุมชน ในบางครั้งอาจจะมีปัญหาเนื่องจากคนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้น ดังนั้นผู้นำชุมชนควรใกล้ชิดกับคนในชุมชนมากขึ้น โดยการเข้าไปพูดคุยซักถาม ด้วยวาจาที่สุภาพ อ่อนโยนและการเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนด้วยการทำอาชีพเสริม ดังนั้นผู้นำชุมชนควรจัดให้มีวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนในชุมชนเกิดการอยู่ดี กินดี มากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษา ผู้นำมีความรู้ความสามารถอยู่แล้วแต่ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติม เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกอนาคต โดยการเข้าร่วมฟังบรรยาย อบรม จากบุคลากรที่มาให้ความรู้อยู่เสมอ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำ บทบาทหน้าที่ ผู้นำมีบุคลิกที่มีลักษณะ คิดเร็ว ทำเร็ว ตัดสินใจเร็ว ซึ่งเป็นข้อดีในการบริหาร แต่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่ายจากการตัดสินใจนั้น ดังนั้นควรมีกระบวนการกลั่นกรองอย่างรอบคอบ และควรมีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ หรืออาจใช้กระบวนการกลุ่มช่วยในการตัดสินใจ เพราะการระดมสมองจากหลายฝ่ายหลายความคิดจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดจากความเร่งรีบได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน ในพื้นที่อื่น เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนต่อไป

2.2 ควรทำวิจัยเชิงปริมาณเรื่องศักยภาพของผู้นำชุมชนบ้านเป็ด หมู่ที่ 1 เทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และในพื้นที่อื่นตามความเหมาะสม เพื่อจะได้ทราบระดับศักยภาพของผู้นำในชุมชน และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2553). ทักษะภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มัลติอินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี.
- ชาย โพธิ์ธิดา. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- ธิดารัตน์ ลีล้าน. (2557). บทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น. ขอนแก่น: สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- วรรณภา ถิ่นหัวเสือ. (2548). การเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชน. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- สำรอง คำสมหมาย. (2541). การเพิ่มบทบาทของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนในจังหวัดหนองบัวลำภู. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. (2564). กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.2558-2560. สืบค้นจาก <http://www.kkpao.go.th>.
- อรรณพ อินทร์วรรณ. (2552). กระบวนการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).